

Innhold

Sammendrag	2
A. Virksomhet og resultater	5
A.1 VIRKSOMHET	5
A.2 FORSIKRINGSRESULTAT	6
A.3 INVESTERINGRESULTAT	8
A.4 RESULTAT FRA ØVRIG VIRKSOMHET	8
A.5 ANDRE OPPLYSNINGER	8
B. Systemet for risikostyring og internkontroll	9
B.1 GENERELLE OPPLYSNINGER OM SYSTEMET FOR RISIKOSTYRING OG INTERNKONTROLL	9
B.2 KRAV TIL EGNETHET	10
B.3 RISIKOSTYRINGSSYSTEMET, HERUNDER EGENVURDERING AV RISIKO OG SOLVENS	10
B.4 INTERNKONTROLLSYSTEM	13
B.5 INTERNREVISJONSFUNKSJON	13
B.6 AKTUARFUNKSJON	13
B.7 UTKONTRAKTERING	14
B.8 ANDRE OPPLYSNINGER	15
C. Risikoprofil	16
C.1 FORSIKRINGSRISIKO	16
C.2 MARKEDSRISIKO	16
C.3 KREDITTRISIKO	20
C.4 LIKVIDITETSRISIKO	20
C.5 OPERASJONELL RISIKO	21
C.6 ANDRE VESENTLIGE RISIKOER	21
C.7 ANDRE OPPLYSNINGER	21
D. Verdivurdering for solvensformål	22
D.1 EIENDELER	22
D.2 FORSIKRINGSTEKNISKE AVSETNINGER	24
GRUNNLAG FOR BEREGNINGENE	26
D.3 ANDRE FORPLIKTELSER	28
D.4 ALTERNATIVE VERDSETTINGSMETODER	29
D.5 ANDRE OPPLYSNINGER	29
E. Kapitalstyring	30
E.1 ANSVARLIG KAPITAL	30
E.2 SOLVENSKAPITALKRAV OG MINSTEKAPITALKRAV	33
E.3 BRUK AV DURASJONSMETODEN FOR AKSJERISIKO VED BEREGNING AV SOLVENSKAPITALKRAVET	35
E.4 FORSKJELLEN MELLOM STANDARDFORMELEN OG BENYTTETE INTERNE MODELLER	35
E.5 MANGLENDE OPPFYLLELSE AV MINSTEKAPITALKRAVET ELLER SOLVENSKAPITALKRAVET	35
E.6 ANDRE OPPLYSNINGER	35
Vedlegg 1 –Obligatoriske tabeller	36

Sammendrag

Til deg som er kunde i Storebrand Livsforsikring.

Hovedproduktene til Storebrand Livsforsikring er privat tjenestepensjon og egenbetalt (individuell) pensjon. For pensjonssparing er det to store usikkerheter som gir risiko. Det er usikkert hva avkastningen på den innbetalte premien blir, og det er usikkert hvor lenge man lever som pensjonist. Risikoen forsterkes av at det kan gå mer enn 50 år fra premien innbetales til den utbetales som pensjon. For tradisjonell, garantert pensjon (ytelsespensjon), er det Storebrand Livsforsikring som har påtatt seg det meste av denne risikoen. Storebrand Livsforsikring garanterer en minimum avkastning og at pensjonen blir utbetalt livslangt. De fleste private bedrifter har ikke lenger ytelsesordninger eller har lukket disse for nye ansatte, men Storebrand Livsforsikring har en stor bestand av ferdig betalte pensjonsordninger (fripolis). Det er satt av mye kapital for å dekke usikkerheten knyttet til framtidig avkastning og levetid fra fripolisene. Dette er helt vesentlig for at garantiene skal ha reell verdi.

Mesteparten av nye premier for tjenestepensjon er knyttet til innskuddspensjonsordninger. For disse produktene er det du som kunde som har avkastningsrisikoen. Det samme gjelder privat pensjonssparing innenfor fondsforsikring, f.eks. produktet Ekstrapensjon. Storebrand Livsforsikring har likevel en viktig rolle knyttet til fondsutvalg og rådgivning, og har ansvar for å forvalte midlene på en bærekraftig og forsvarlig måte, inkludert at kostnadene skal være rimelige. En enkel og helhetlig løsning på dette er forvaltningsformen Anbefalt Pensjon. For fondsforsikring er det vanligvis en tidsbegrenset utbetaling, slik at det er du som kunde som må sørge for at pensjonen varer livet ut. Storebrand Livsforsikrings rolle er å gi deg god, helhetlig oversikt over alle dine pensjonsrettigheter og gi råd om hva du kan gjøre for å tilfredsstille dine pensjonsbehov.

Storebrand Livsforsikring tilbyr også forsikringsdekning hvis noe uforutsett skjer. Du kan få engangserstatning eller årlige utbetalinger hvis du blir utsatt for en ulykke, blir syk eller ufør og du kan sikre etterlatte ved død. Også for disse produktene beregnes risikoen som Storebrand Livsforsikring har påtatt seg, og risikoen dekkes ved å sette av kapital.

Under Solvens II skal alle eiendeler og forpliktelser vurderes til markedsverdi. Dette er oppsummert i tabell 1. Tall i () refererer til 2018. Samlet verdi av eiendelene er NOK 353,4 mrd. (NOK 327,8 mrd.), mens samlet verdi av forpliktelsene er NOK 318,5 mrd. (NOK 294,9 mrd.). Storebrand Livsforsikring har dermed eiendeler som er NOK 34,9 mrd. (NOK 33,0 mrd.) mer verd enn forpliktelsen de skal dekke. Tellende ansvarlig lånekapital utgjør NOK 7,7 mrd. (NOK 7,8 mrd.). I løpet av 2019 ble det utstedt et nytt ansvarlig lån på SEK 1 mrd. I mars 2020 innfris et lån på NOK 0,9 mrd. og dette er ikke medberegnet i solvenskapitalen pr 31.12.2019. Storebrand Livsforsikring har avsatt NOK 1 690 mill. i netto konsernbidrag til Storebrand ASA for regnskapsåret 2019. Dette er fratrukket solvenskapitalen per 31.12.2019. Samlet solvenskapital er NOK 40,8 mrd. (NOK 37,5 mrd.).

Prinsippene for verdsettelse, og forskjellen mellom verdsettelsen i solvensregnskapet og finansregnskapet, er nærmere beskrevet i kapittel D. En grunnleggende forskjell fra finansregnskapet er at verdsettelsen av forsikringsforpliktelsen tar hensyn til gjeldende rentenivå.

TABELL 1 SOLVENS II BALANSEN FOR STOREBRAND LIVSFORSIKRING AS

(NOK mill.)					
Eiendeler	31.12.2019	31.12.2018	Forpliktelser	31.12.2019	31.12.2018
Utsatt skattefordel		584	Forsikringstekniske forpliktelser*	300 427	278 634
Finansielle eiendeler som ikke er fondsforsikring	226 530	223 413	-Livsforsikring	191 145	189 461
Finansielle eiendeler for fondsforsikring	114 437	93 460	-Skadeforsikring	657	607
Andre eiendeler	12 412	10 356	-Fondsforsikring	108 626	88 565
			Ansvarlige lån	8 526	7 780
			Andre forpliktelser	9 563	8 449
Totale eiendeler	353 380	327 813	Totale forpliktelser	318 517	294 862
			Netto eiendeler	34 863	32 950

Solvens II stiller krav til hvor stor solvenskapitalen må være i en normalsituasjon. Dette kalles "solvenskapitalkrav" og er beregnet til totalt NOK 18,2 mrd. (NOK 17,8 mrd.), se tabell 2. Størrelsen på solvenskapitalkravet skal sikre at det er stor sikkerhet for at du som kunde får det forsikringsoppjøret eller den pensjonsutbetalingen du har krav på.

TABELL 2 SOLVENS KAPITALKRAV

(NOK mill.)	31.12.2019	31.12.2018	
Finansmarkedsrisiko	18 583	18 688	Det er kapitalkrav for alle vesentlige risikoer som Storebrand Livsforsikring har. 67 % av solvenskapitalkravet ¹ er knyttet til at finansmarkedene, spesielt rentenivå, aksjer, eiendom, kredittpåslag og valuta, kan utvikle seg ulikt fra det som er forventet. 25 % av kapitalkravet er knyttet til livsforsikringsrisikoen, blant annet at pensjonskunder kan leve lenger enn forventet. Storebrand Livsforsikring har også operasjonell risiko, risiko fra skadeforsikring og risiko knyttet til at motparter ikke gjør opp for seg. Samlet krav reduseres med diversifisering, dvs. at det er lite sannsynlig at alt skjer samtidig, og som følge av at redusert skatt vil kompensere for noe av tapene.
Motpartsrisiko	702	493	
Livsforsikringsrisiko	7 055	6 292	
Skade- og helseforsikringsrisiko	564	522	
Diversifisering	-5 043	-4 526	
Operasjonell risiko	1 036	1 007	
Tapsabsorberende skatteeffekt	-4 740	-4 701	
Totalt kapitalkrav	18 156	17 775	

TABELL 3 SOLVENSPOSISJON

(NOK mill.)	31.12.2019	31.12.2018	
Solvenskapital	40 823	37 530	Når solvenskapitalen på NOK 40,8 mrd. settes i forhold til solvenskapitalkravet på NOK 18,2 mrd., får Storebrand Livsforsikring en solvensmargin på 225 % (211 %). Kravet i regelverket er at solvensmarginen skal være over 100 % i en normalsituasjon. Storebrands eget mål er at solvensmarginen for gruppen (Storebrand ASA) skal være over 150 %.
Solvenskapitalkrav	18 156	17 778	
Solvensmargin	224,8 %	211,1 %	

for gruppen (Storebrand ASA) skal være over 150 %.

Vesentlige hendelser etter utløpet av 2019

Fra siste del av februar har det vært økende uro som følge av Korona-viruset. Storebrand har iverksatt tiltak for å begrense smittespredningen. Et vesentlig tiltak er at mesteparten av de ansatte arbeider hjemmefra og utnytter mulighetene i digitale verktøy. Det er lagt stor vekt på å sikre kontinuitet i kritiske prosesser, f.eks. pensjonsutbetalinger.

Smittespredningen, og konsekvensen av begrensningstiltakene både i Norge og internasjonalt, har ført til finansiell uro med reduserte aksjekurser, økte kredittpåslag, fallende renter og dårligere omsettelighet for deler av investeringene. I kombinasjon med lavere oljepris har det også gitt vesentlig svekkelse av norske kroner. Storebrand har prinsipper for risikostyring som håndterer og demper effektene av en slik utvikling, men det må likevel forventes noe negative effekter. Sensitiviteter for finansmarkedsendringer er nærmere beskrevet i kapittel B.3 for solvensmargin og C.2 for finansielt resultat. Usikkerheten for framtidig utvikling har også økt.

¹ Før diversifisering mellom risikomodulene

I årsregnskapet er det satt av NOK 1 690 mill. i netto konsernbidrag fra Storebrand Livsforsikring. Disponeringen var basert på resultat, soliditet og likviditet ved utgangen av 2019 og hensyntatt utviklingen i ukene forut for beslutningen. Basert på utviklingen i samfunnet og finansmarkeder, har styret fortløpende vurdert situasjonen.

I denne rapporten er det foreslåtte netto konsernbidraget trukket ut av solvenskapitalen, selv om det ikke er utbetalt. Dersom konsernbidraget ikke utbetales, vil solvenskapitalen øke med NOK 1 690 mill. og solvensmarginen øke med 9 prosentpoeng.

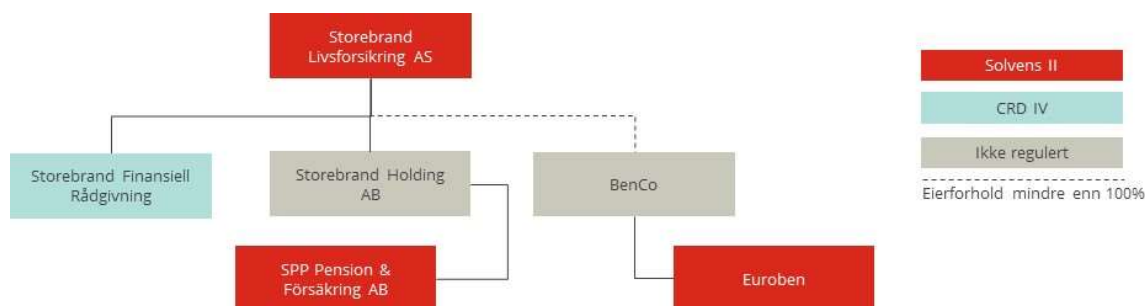
A. Virksomhet og resultater

A.1 VIRKSOMHET

I 2019 er Nordben Life and Pension Insurance Company Ltd solgt. Bortsett fra dette, er Storebrand Livsforsikrings virksomhet ikke vesentlig endret gjennom 2019.

Storebrand Livsforsikring AS har sin hovedvirksomhet i Norge med hovedkontor på Lysaker i Bærum kommune. Storebrand Livsforsikring er underlagt tilsyn av Finanstilsynet². Storebrand Livsforsikrings regnskaper er revidert av PwC³.

Storebrand Livsforsikring er den største virksomheten i Storebrand-konsernet⁴. Selskapet er 100 % eid av Storebrand ASA, som er morselskap i Storebrand-konsernet. Storebrand ASA er, som øverste konsernselskap, underlagt gruppetilsyn av Finanstilsynet. Storebrand ASA utarbeider og offentliggjør grupperapport om solvens og finansiell stilling for Storebrand-konsernet.

FIGUR 1 SELSKAPSSTRUKTUR

Storebrand Livsforsikring AS eier 100 % av Storebrand Holding AB som igjen eier 100 % av SPP Pension & Førsäkring AB, SPP Spar AB, SPP Konsult AB og Storebrand & SPP Business Services AB. SPP er en ledende svensk leverandør av livsforsikringer og tjenestepensjoner. SPP har sitt hovedkontor i Stockholm. Storebrand Livsforsikring AS etablerte i 2005 filial i Sverige. Filialen forvalter pensjonsforsikringer og fondsforsikring i det svenske markedet etter norsk forsikringslov. Det foregår ikke lenger nysalg i filialen. Filialen ble i 2008 driftsmessig integrert med SPP.

Storebrand Livsforsikring AS eier 89,6 % i BenCo Insurance Holding BV som igjen eier 100 % av Euroben Life and Pension Ltd med hovedkontor i Dublin. Selskapet tilbyr pensjonsprodukter til multinasjonale bedrifter. BenCo eide tidligere Nordben Life and Pension Insurance Company Ltd. på Guernsey som ble solgt i første halvår 2019.

Gjennom Storebrand Pensjonstjenester AS tilbyr Storebrand Livsforsikring leveranser innen aktuar tjenester, systemløsninger og alle typer tjenester knyttet til drift av pensjonskasser. Gjennom det 100 % eide datterselskapet Storebrand Finansiell Rådgivning AS tilbys helhetlig finansiell rådgivning og ordreformidling innenfor pensjon og sparing basert på produkter fra andre selskap i Storebrand-konsernet.

²Finanstilsynet: Revierstredet 3, 0151 Oslo; Postboks 1187 Sentrum, 0107 Oslo; Telefon: 22 93 98 00

³PwC: Dronning Eufemias gate 8; 0191 Oslo; Telefon: 952 60 578

⁴En fullstendig oversikt over selskapene i Storebrand-konsernet kan finnes i Årsrapport 2019 for Storebrand ASA, s. 205

Storebrand Livsforsikring AS skal, i henhold til regelverket, rapportere Solvens II på solo-basis. Dette innebærer at datterselskap konsolideres med verdien av egenkapitalen. Prinsippene er nærmere beskrevet i kapittel D1. Eiendeler. Tallgrunnlag i kapitlene A. Virksomhet og resultater, D. Verdivurdering for solvensformål av eiendeler og forpliktelser og E. Kapitalstyring, er basert på disse solo-prinsippene. I kapitlene B. Systemet for risikostyring og internkontroll og C. Risikoprofil er beskrivelsene i hovedsak basert på hele Storebrand Livsforsikring, inkludert de aktivitetene som skjer i datterselskapene.

Storebrands kjernevirksomhet styres og rapporteres i segmentene Sparing, Forsikring og Garantert Pensjon⁵.

- *Sparing* omfatter langsiktig sparing til pensjon, uten langsiktige rentegarantier. Produktene er i hovedsak fondsforsikring (innskuddspensjon og unit link) til bedrifter og privatpersoner i Norge og Sverige.
- *Forsikring* omfatter forsikringsrisikoprodukter. Storebrand tilbyr personrisikoprodukter til det norske privatmarkedet og personalforsikring i det norske og svenske bedriftsmarkedet.
- *Garantert pensjon* omfatter langsiktig sparing til pensjon, hvor kundene har en garantert avkastning eller ytelse. Produktene er ytelsespensjon i Norge og Sverige, fripoliser og individuell kapital- og pensjonsforsikring.

Storebrand følger en todelt strategi. På den ene siden skal vi bygge et sparekonsern i verdensklasse, støttet av forsikring. Storebrand er markedsleder innen salg av pensjonsløsninger til norske bedrifter og en utfordrer i det svenske markedet. Konsernet er også unikt posisjonert i et voksende sparemarked for privatkunder. I tillegg har Storebrand Asset Management en sterk konkurranseposisjon med klare vekstmuligheter. Mindre oppkjøp som kan bidra til lønnsom vekst vil også vurderes. På den andre siden skal Storebrand gjennom kostnadskontroll og disiplinert bruk av kapital øke avkastningen for aksjonærer.

A.2 FORSIKRINGSRESULTAT

Resultatene i dette kapitlet samsvarer med teknisk regnskap i den finansielle rapporteringen for Storebrand Livsforsikring, ref. note 13 i årsrapporten for 2019, men gruppert i henhold til segmentinndelingen som benyttes for Solvens II-rapportering. Informasjon om risikoresultatet for Storebrand Livsforsikring finnes i note 6 Forsikringsrisiko i årsrapporten for 2019.

Livsforsikring

Størstedelen av premieinntektene, utbetalingene og kostnadene for Storebrand Livsforsikring er knyttet til livsforsikringsprodukter. For 2019 var netto premier fra livsforsikringsprodukter NOK 16 596 mill. (NOK 16 404 mill.). Premier er fordelt på garanterte produkter med overskuddsdeling, fondsforsikring og øvrig livsforsikring. Netto forsikringsutbetalinger var NOK 11 994 mill. (NOK 10 794 mill.). Kostnadene knyttet til livsforsikringsprodukter var NOK 1 825 mill. (NOK 1 563 mill.).

TABELL 4 PREMIER, FORSIKRINGSUTBETALINGER OG KOSTNADER PR. SEGMENT (LIVSFORSIKING)

(NOK mill.)	Garanterte produkter med overskuddsdeling	Fondsforsikring	Øvrig livsforsikring	Sum livsforsikring 2019	Sum livsforsikring 2018
Brutto premier	3 436	11 113	2 052	16 600	16 416
Gjenforsikret andel	1		4	5	12
Netto premier	3 434	11 113	2 048	16 596	16 404
Brutto forsikringsutbetalinger	8 506	2 460	1 028	11 994	10 846
Gjenforsikret andel					53
Netto forsikringsutbetalinger	8 506	2 460	1 028	11 994	10 794
Kostnader	873	675	201	1 825	1 563

Garanterte produkter med overskuddsdeling

Segmentet består av kollektiv tjenestepensjon og individuelle pensjonsordninger med garanterte ytelser og overskuddsdeling. Segmentet inkluderer forsikringer som gir utbetaling ved uførhet eller til etterlatte ved død, når disse henger sammen med en garantert alderspensjon.

For 2019 var netto premier NOK 3 434 mill. Netto forsikringsutbetalinger var NOK 8 506 mill. Samlede utbetalinger er større enn premieinnbetalinger, og dette må ses i sammenheng at med størstedelen av bestanden er fripoliser. Fripoliser er ferdig

⁵ Oversikten over hva som inngår i de ulike segmentene er her avgrenset til Storebrand Livsforsikring AS med datterselskaper. Segmentene er nærmere beskrevet i note 5. Segmentinformasjon i årsrapport 2019 for Storebrand Livsforsikring.

betalte pensjonsrettigheter der det ikke innbetales nye premier. Premieinnbetalinger fra tidligere år er satt av til å dekke utbetalingene. Kostnadene knyttet til garanterte produkter var NOK 873 mill.

Fondsforsikring

Segmentet består av kollektiv tjenestepensjon (innskuddspensjon, hybridpensjon og fripoliser med investeringsvalg) og individuelle pensjonsordninger uten garantert avkastning eller ytelser.

For 2019 var netto premier NOK 11 113 mill. Samlede forsikringsutbetalinger var NOK 2 460 mill. Når premieinnbetalingene er vesentlig større enn forsikringsutbetalingene, må dette ses i sammenheng med at få har nådd pensjonsalder. Mesteparten av den innbetalte premien settes derfor av til å dekke pensjonsutbetalinger i framtidige år. Kostnadene knyttet til segmentet var NOK 675 mill.

Øvrig livsforsikring

Hoveddelen av segmentet er forsikring mot uførhet, sykdom, ulykke eller død. Kollektiv uførhetsforsikring gir årlige utbetalinger hvis de forsikrede blir arbeidsuføre. Gruppelivsforsikring gir engangsutbetalinger ved invaliditet som følge av ulykke eller sykdom, eller til etterlatte ved død.

For 2019 var netto premier NOK 2 048 mill. Netto forsikringsutbetalinger var NOK 1 028 mill. Kostnadene knyttet til segmentet var NOK 201 mill.

Skadeforsikring

Storebrand Livsforsikring AS tilbyr også noen produkter som er definert som skadeforsikring. For 2019 var netto premier fra skadeforsikringsprodukter NOK 302 mill. (NOK 307 mill.). Netto forsikringsutbetalinger var NOK 253 mill. (NOK 162 mill.). Kostnadene knyttet til skadeforsikringsprodukter var NOK 71 mill. (NOK 67 mill.).

TABELL 5 PREMIER, FORSIKRINGSUTBETALINGER OG KOSTNADER PR. SEGMENT (SKADEFORSIKRING)

(NOK mill.)	Ulykke	Yrkesskade	Sum skadeforsikring 2019	Sum skadeforsikring 2018
Brutto premier	233	70	304	313
Gjenforsikret andel	1	2	3	6
Netto premier	231	70	302	307
Brutto forsikringsutbetalinger	151	111	262	174
Gjenforsikret andel	5	5	9	12
Netto forsikringsutbetalinger	147	106	253	162
Kostnader	55	16	71	67

I vedlegg 2 til denne rapporten er det en tabell som gir nærmere informasjon om hvordan forsikringsutbetalinger har påløpt over tid for de siste 10 årgangene (S.19.01.21).

Ulykkesforsikring

Segmentet omfatter forsikringer som gir en engangserstatning hvis ulykker inntreffer⁶.

For 2019 var netto premier NOK 231 mill. Netto forsikringsutbetalinger var NOK 147 mill. Kostnadene knyttet til segmentet var NOK 55 mill.

Yrkesskade

Segmentet omfatter forsikring som gir erstatning ved sykdom eller skader som oppstår i forbindelse med arbeid.

For 2019 var netto premier NOK 70 mill. Netto forsikringsutbetalinger var NOK 106 mill. Kostnadene knyttet til segmentet var NOK 16 mill.

Geografisk fordeling av premier, forsikringsutbetalinger og kostnader

Tilnærmet alle premier, utbetalinger og kostnader for Storebrand Livsforsikring AS er i Norge. Geografisk fordeling av premier, forsikringsutbetalinger og kostnader på gruppenivå er omtalt i avsnitt A.2 i rapporten om solvens og finansiell stilling for Storebrand ASA.

⁶ Omfatter ikke Gruppeliv, som inngår som Øvrig livsforsikring.

Datterselskapene SPP Pension & Försäkring og Euroben har hoveddelen av inntekter og utgifter i Sverige. Dette er nærmere omtalt i avsnitt A.2 i rapporten om solvens og finansiell stilling for disse selskapene.

A.3 INVESTERINGRESULTAT

I 2019 var gjennomsnittlig avkastning for garanterte kundeporteføljer (kollektivporteføljen) 3,8 % bokført og 5,5 % markedsverdidbasert. Avkastningen for selskapsporteføljen var 2,8 %. Nærmere informasjon om avkastningen på delporteføljer kan finnes i note 45 Kapitalavkastning i årsrapport 2019 for Storebrand Livsforsikring.

Inntekter fra investeringer framgår også av note 16 Netto finansinntekter og note 17 Netto inntekter fra eiendommer i årsrapport 2019 for Storebrand Livsforsikring. Avkastningsresultatene i dette dokumentet er basert på prinsippene som gjelder for solvensbalansen. Det medfører at det blir avvik mot finansregnskapet, spesielt knyttet til at det ikke benyttes amortisert kost for solvensbalansen.

For 2019 hadde Storebrand Livsforsikring inntekter fra investeringer på NOK 25 077 mill. (NOK 2 098 mill.) Av dette var NOK 4 296 mill. renteinntekter, NOK 2 106 mill. aksjeutbytter og NOK 1 355 mill. kursgevinster (netto) ved salg av verdipapirer. Urealiserte kursgevinster økte med NOK 17 319 mill.

Storebrand Livsforsikrings investeringer er fordelt på tre hovedgrupper av porteføljer, kollektivporteføljen (garanterte kundeporteføljer), fondsforsikringsporteføljen (kundeporteføljer uten garanti) og selskapsporteføljen. Investeringsinntektene påvirker Storebrands inntekt og resultat ulikt for de forskjellige delporteføljene, dette er nærmere beskrevet i kapittel B.2 Markedsrisiko.

TABELL 6 INNTEKTER OG KOSTNADER KNYTTET TIL INVESTERINGENE FORDELT PÅ HOVEDPORTEFØLJER

(NOK mill)	Utbytter	Rente-inntekter	Netto kursgevinster	Endring urealiserte gevinster og tap
Kollektivporteføljen	1 654	3 924	-417	4 624
Fondsforsikringsporteføljen	330	46	1 493	12 028
Selskapsporteføljen	122	326	279	667
Totalt	2 106	4 296	1 355	17 319

Nærmere detaljer om hvordan inntekter er fordelt på aktivaklasser finnes i vedlegget til denne rapporten (Vedlegg 1).

Storebrand Livsforsikring har ikke ført investeringsinntekter eller –kostnader direkte mot egenkapitalen. Storebrand Livsforsikring har ikke investeringer i verdipapirisering.

A.4 RESULTAT FRA ØVRIG VIRKSOMHET

Storebrand Livsforsikring er finansiert gjennom en kombinasjon av egenkapital og ansvarlig lån. Med rentenivået pr. utgangen av 2019 forventes det om lag NOK 90 mill. i rentekostnader i kvartalet. Utover dette har Storebrand Livsforsikring lite inntekter eller kostnader som ikke er knyttet til forsikringsvirksomheten og investeringene. Andre inntekter framgår også av note 19 og andre kostnader av note 25 i årsrapport 2019 for Storebrand Livsforsikring.

A.5 ANDRE OPPLYSNINGER

Virksomheten og resultatene for 2019 er utførlig beskrevet i årsrapport 2019 for Storebrand Livsforsikring.

B. Systemet for risikostyring og internkontroll

B.1 GENERELLE OPPLYSNINGER OM SYSTEMET FOR RISIKOSTYRING OG INTERNKONTROLL

I 2019 er det ikke gjort endringer som har vesentlig påvirkning på systemet for risikostyring og internkontroll.

Styret og styrets underutvalg

Styret i Storebrand Livsforsikring består av syv medlemmer, hvorav to eksterne og to valgt av de ansatte. Konsernsjefen er styrets leder.

Styret er ansvarlig for at selskapet er forsvarlig organisert, at det fastsettes risikorammer, strategi, plan og budsjett for virksomheten, samt for å påse at virksomhet, regnskap og formuesforvaltning er gjenstand for betryggende kontroll, herunder at selskapet drives i samsvar med lovgivningen. Styret skal også føre tilsyn med den daglige ledelse og selskapets virksomhet forøvrig.

Styret i Storebrand ASA har etablert underutvalgene revisjonsutvalg, risikoutvalg og kompensasjonsutvalg, felles for Storebrand-konsernet. Utvalgene består av to til fire medlemmer. Utvalgenes mandat gjennomgås og fastsettes årlig. Utvalgene bistår styret i forberedelsen av saker, men beslutningene fattes av det samlede styret.

Revisjonsutvalget bistår styret ved å gjennomgå, vurdere og eventuelt foreslå tiltak knyttet til virksomhetens system for risikostyring og internkontroll, finansiell og operasjonell rapportering, samt ekstern- og internrevisjon.

Risikoutvalgets hovedoppgave er å forberede styrebehandlingen på risikoområdet, med særskilt oppmerksomhet på konsernets risikoappetitt, risikostrategi og investeringsstrategi. Utvalget skal bidra med framoverskuende beslutningsstøtte knyttet til styrets drøfting av virksomhetens risikotaking, finansielle prognoser og behandling av risikorapporteringen.

Kompensasjonsutvalget fungerer som konsernets felles godtgjørelsesutvalg i henhold til norsk og svensk regelverk. Kompensasjonsutvalget skal gi råd til styrene i de av konsernets selskaper i Norge og Sverige som plikter å ha godtgjørelsesutvalg. Dette gjelder i alle saker som omhandler det enkelte selskaps godtgjørelsesordning for ledende ansatte, ansatte med arbeidsoppgaver av betydning for selskapets risikoeksponering og ansatte med kontrolloppgaver.

Daglig ledelse

Administrerende direktør står for den daglige ledelse av Storebrand Livsforsikrings virksomhet og skal følge de retningslinjer og pålegg styret har gitt. Administrerende direktør rapporterer til selskapets styre. Administrerende direktørs ansvar og oppgaver er gitt i instruks vedtatt av styret.

I den funksjonelle styringen av konsernet utgjør konsernledelsen det øverste ledelsesnivået. Det er ansvarsområder for personmarked Norge, bedriftsmarked Norge, SPP og kapitalforvaltning samt tverrgående ansvarsområder for digital forretningsutvikling, IT, kommunikasjon, økonomi & finans samt People.

Særskilte uavhengige kontrollfunksjoner

Styret har etablert særskilte uavhengige kontrollfunksjoner i henhold til relevante lovkrav (risikostyringsfunksjon, compliancefunksjon, personvernombud, anti-hvitvasking, aktuarfunksjon, internrevisjon). Organisering og ansvar for uavhengige kontrollfunksjoner er nærmere beskrevet i kapitlene B.3-B.6.

Godtgjørelse

Storebrand Livsforsikring følger konsernets felles retningslinjer for godtgjørelse. Storebrands avlønningsprinsipper skal bidra til å tiltrekke, utvikle og beholde høyt kvalifiserte medarbeidere. Storebrand bruker i hovedsak fastlønn, supplert med en begrenset bonusordning knyttet til selskapets verdiskapning samt individuelle prestasjoner. Ledende ansatte og ansatte som påvirker selskapets risiko vesentlig samt ansatte i uavhengige kontrollfunksjoner, har kun fastlønn.

Administrerende direktør i Storebrand Livsforsikring har en andel av fastlønnen bundet til kjøp av Storebrand-aksjer med tre års bindingstid. Administrerende direktør har en 12 måneders lønnsgaranti etter ordinær oppsigelsestid. Selskapet har ingen forpliktelser overfor styrets leder ved opphør eller endring av vervet. Ytterligere detaljer rundt godtgjørelse, herunder nivået på mottatt godtgjørelse til styret og ledende ansatte, kan finnes i note 22 i årsrapport 2019 for Storebrand Livsforsikring.

Selskapet besørger og bekoster en ordinær kollektiv pensjonsforsikring for alle ansatte i henhold til enhver tid gjeldende pensjonsavtale. Alle ansatte har innskuddsbaserte pensjonsordninger som også omfatter lønn over 12G. Ytterligere informasjon om pensjonsordningen kan finnes i note 21 Pensjonskostnader og pensjonsforpliktelser i årsrapport 2019 for Storebrand Livsforsikring

Transaksjoner med nærstående

Storebrand Livsforsikring har transaksjoner med øvrige selskaper i Storebrand-konsernet, ledende ansatte samt aksjonærer i Storebrand ASA. Dette er transaksjoner som er en del av de produkter og tjenester som tilbys av selskapet til sine kunder. Transaksjonene inngås til markedsmessige betingelser og omfatter tjenestepensjon, privat pensjonssparing, skadeforsikring, leie av lokaler, bankinnskudd, utlån, kapitalforvaltning og fondssparing.

Nærmere detaljer er gitt i note 43 i årsrapport 2019 for Storebrand Livsforsikring.

B.2 KRAV TIL EGNETHET

Styret i Storebrand Livsforsikring har etablert prosesser som sikrer at selskapets styre, administrerende direktør/faktisk ledelse, samt ledere for særskilte uavhengige kontrollfunksjoner, tilfredsstillende krav til egnethet. Personer som innehar ledelse- eller særskilte funksjoner skal ha tilstrekkelige kvalifikasjoner, erfaring og utdanning, samt atferd og integritet som oppfyller krav til hederligandel og skikket. Styret samlet skal ha tilfredsstillende bredde i kvalifikasjoner, erfaring og kunnskap tilknyttet virksomhetens art.

Arbeid med gjennomføring og dokumentasjon av egnethetsvurderingen foretas i forbindelse med styrevalg, årlige styreevalueringer, rekruttering, herunder bakgrunnsjekk, årlig suksjonsplanlegging og etterfølgerprosesser samt medarbeideroppfølginger.

Ledelse- og særskilte funksjoner som håndteres av eksterne tjenesteleverandører, skal vurderes på samme måte som tilsvarende rolle i eget selskap. Storebrand Livsforsikring har utkontraktert internrevisjon til Ernst & Young (EY). En ansatt i Storebrand Livsforsikring er ansvarlig for kontrakten. Den ansvarlige oppfyller egnethetskrav i form av å ha den nødvendige kompetanse og erfaring for å kunne bedømme prestasjoner og leveranser fra EY.

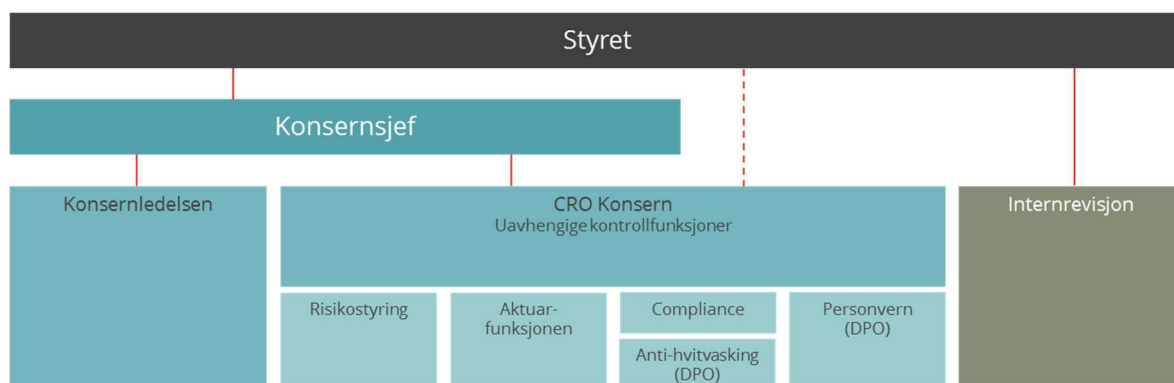
Egnethetsvurderingen gjøres minst årlig eller ved vesentlige strategiske eller organisasjonsmessige endringer, ved bytte eller annen endring av ledelse- eller særskilt funksjon og ved utkontraktering av ledelse eller særskilt funksjon. Finanstilsynet informeres løpende om hvem som er omfattet av egnethetsvurderingen.

B.3 RISIKOSTYRINGSSYSTEMET, HERUNDER EGENVURDERING AV RISIKO OG SOLVENS

Gjennom 2019 har det ikke vært endringer som har vesentlig påvirkning på risikostyringssystemet.

Systemet for risikostyring

Konsernets organisering av risikohåndteringen følger en modell basert på tre forsvarslinjer. Modellen skal ivareta risikostyringsansvar både på selskaps- og konsernnivå.

FIGUR 2 KONSERNETS ORGANISERING AV RISIKOHÅNTERING

Styret i Storebrand Livsforsikring AS og styrene i datterselskapene har det overordnede ansvaret for å begrense og følge opp virksomhetens risikoer. Styrene fastsetter årlig rammer og retningslinjer for virksomhetens risikotaking, mottar rapporter over faktisk risikonivå og har minimum to ganger årlig en framoverskuende gjennomgang av risikosituasjonen.

Som første forsvarslinje har konsernledelsen det overordnede ansvaret for virksomhetens risikohåndtering. Risikoeierne i konsernledelsen skal bidra til at administrerende direktør kan ivareta sitt totalansvar for alle risikoer innenfor Storebrand Livsforsikring på en betryggende måte. Administrerende direktør har ansvar for at risikohåndteringen innenfor eget selskap fungerer, inkludert etablering av særskilte uavhengige kontrollfunksjoner, og for at risikotakingen er innenfor regulatoriske krav og styrefastsatte rammer.

Ledere på alle nivåer i virksomheten har ansvar for risikohåndteringen innen eget ansvarsområde. Alle ansatte skal være kjent med at bevissthet omkring risikoer og risikohåndtering er viktige elementer i konsernets kultur.

Det er etablert særskilte uavhengige kontrollfunksjoner (andre forsvarslinje) for risikostyring (chief risk officer), for regeletterlevelse (compliance-funksjonen), for aktuarfaglige oppgaver (aktuarfunksjonen), for personvern (data protection officer) og for hvitvasking (anti money laundering). De uavhengige kontrollfunksjonene er direkte underlagt administrerende direktør i Storebrand Livsforsikring og har uavhengig rapportering til styret. Funksjonenes ansvarsområde er beskrevet i instruks gitt av styret. Funksjonelt har de uavhengige kontrollfunksjonene tilhørighet til chief risk officer konsern som igjen er direkte underlagt konsernsjefen.

Opgavene til chief risk officer (cro) er å sikre at alle vesentlig risikoer er identifisert, målt og hensiktsmessig rapportert. Funksjonen er aktivt involvert i utviklingen av Storebrand Livsforsikrings risikoappetitt og risikostrategi og skal ha et helhetlig syn på selskapets risikoeksponering. Herunder følger ansvar for å sikre etterlevelse av relevant regulering for risikostyringen og selskapets virksomhet.

Internrevisjonen (tredje forsvarslinje) er direkte underlagt styret og skal gi styret en bekreftelse på hensiktsmessigheten og effektiviteten i virksomhetens risikohåndtering, herunder hvordan kontrollfunksjonene fungerer.

Risikohåndteringsprosessen

Risikohåndteringsprosessen omfatter identifisering, måling, rammesetting, styring, overvåking, rapportering, dokumentasjon og kommunikasjon av risiko.

Gjennom prosessen for risikoidentifisering skal virksomheten sikre at alle vesentlige risikoer er kjent. Det er etablert et konsernfelles risikounivers som grupperer risikoene i hensiktsmessige risikokategorier. Dette sikrer et felles, helhetlig risikospråk. Utgangspunktet er risikouniverset i Solvens II-rammeverket.

Den totale risikoen måles i form av kapitalkrav i henhold til standardmodellen i Solvens II, ref. kapittel E.2 Solvenskapitalkrav og minstekapitalkrav. Risikoen blir i tillegg kvantifisert ved bruk av andre stresstester og scenarioanalyser. Alle risikoer har en risikoeier. For de enkelte risikoer er risikoeier ansvarlig for å måle risikoen, inkludert bruk av relevante stresstester og scenarioer. Målingen skal legge til rette for at styret kan følge opp mål og rammer definert i risikoappetitt og/eller risikostrategier.

Risikoappetitten definerer det samlede risikonivået og hvilke risikotyper Storebrand Livsforsikring aksepterer å ta for å nå sine forretningsmessige mål. I risikostrategien konkretiseres føringer fra risikoappetitten til mål og rammer for risikotakingen, både samlet sett og for ulike risikotyper. Styret i Storebrand Livsforsikring drøfter og vedtar risikoappetitt og risikostrategi minst årlig. Cro har ansvar for å utarbeide forslag. Risikoappetitt og risikostrategi for Storebrand ASA gir føringer og setter rammer for risikoen i Storebrand Livsforsikring. Risikoappetitt og risikostrategi gir føringer og setter rammer for mer detaljerte strategier knyttet til bl.a. finansmarkedsrisiko (investeringsstrategi), forsikringsrisiko, kredittrisiko og likviditetsrisiko.

Den enkelte leder på alle nivåer i virksomheten har ansvar for risikostyringen innen eget ansvarsområde. Risikostyringen skal sikre at risikonivået til enhver tid er forenlig med risikoappetitten og er innenfor interne og regulatoriske rammer. Dersom risikoen avviker fra mål eller kommer i brudd med grenser, skal risikoeier umiddelbart sikre at nødvendige tiltak iverksettes.

Risikoeiere overvåker løpende utviklingen i risikoeksponering og skal ha rapporteringsprosedyrer som sikrer at informasjon om vesentlige risikoer blir analysert og kommunisert. På overordnet nivå får styret risikorapportering gjennom orientering om virksomheten i styremøtene og i form av en månedlig virksomhetsrapport. Det er etablert rutiner og systemer som legger til rette for at alle ansatte kan rapportere systematisk og raskt til ledelsen dersom man oppdager avvik, nye risikoer eller at etablerte kontrolltiltak ikke fungerer.

Virksomhetens risikorapportering blir supplert av en uavhengig rapportering fra cro. Funksjonen utarbeider månedlig en risikorapport som sendes til styret i Storebrand Livsforsikring. Minst to ganger årlig forbereder cro-funksjonen risk review i styret.

Risikohåndteringen er en integrert del av virksomheten og skal være en støtte for forretningsmessige beslutninger. Styret og ledelsen tar hensyn til relevant risikoinformasjon i alle beslutningsprosesser.

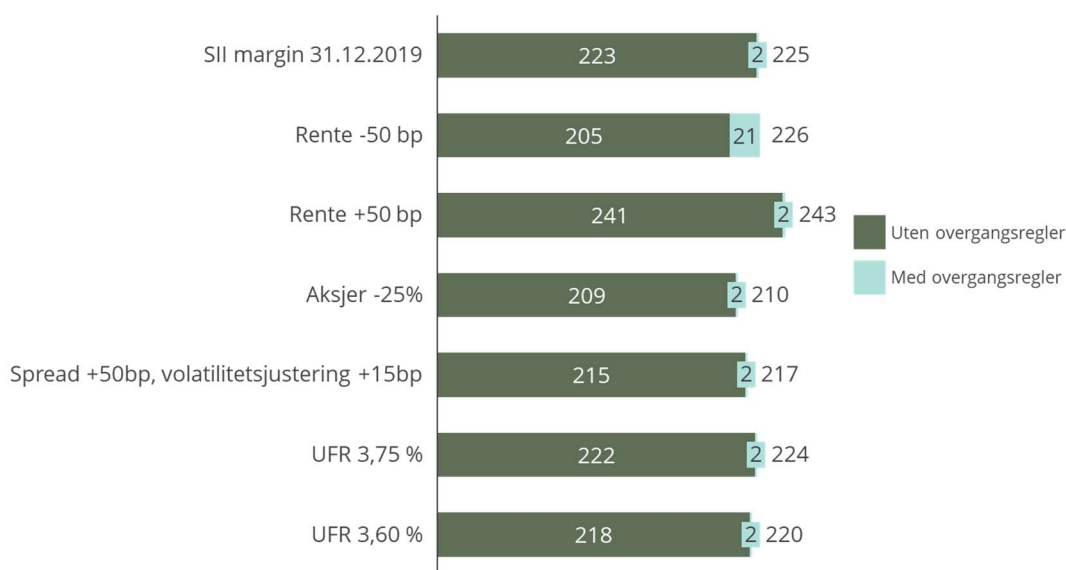
Egenvurdering av risiko og solvens (ORSA)

Styret gjennomfører minst årlig en egenvurdering av risiko og solvens (ORSA). Ordinær ORSA kobles opp mot konsernets strategi- og planprosess og konkluderes samtidig med behandling av finansiell plan og kapitalplan. Styret er ansvarlig for ORSA-prosessen og vedtar et ORSA-dokument for Storebrand Livsforsikring som oppsummerer resultatene av risiko- og solvensvurderingen.

Det skal gjennomføres en ekstraordinær ORSA, hel eller delvis, dersom det skjer endringer som kan påvirke risiko og/eller kapital vesentlig. Endringer kan være drevet av interne beslutninger eller eksterne forhold.

Gjennom ORSA-prosessen skal styret vurdere om risikotakingen er i tråd med vedtatt risikoappetitt og er innenfor gjeldende risikorammer, herunder om risikotakingen bidrar på en ønsket måte til oppfyllelse av virksomhetens lønnsomhetsmål, om sammensetning av risiko og utvikling i risikobildet samsvarer med føringer fra risikoappetittutsagnet og om risiko for svingninger i solvensposisjon er innenfor et akseptabelt nivå.

Som en del av ORSA-prosessen beregner Storebrand Livsforsikring hvor følsom solvensmarginen er for endring i vesentlige forhold. Dette oppdateres og rapporteres kvartalsvis som en del av den finansielle rapporteringen. Sensitiviteter pr. 31.12.2019 er vist i figur 3.

FIGUR 3 SENSITIVITETER

Før overgangsregler (se kapittel D.2) er solvensmarginen mest følsom for aksjemarkeds- og rentenivåer. 25% fall i aksjer vil redusere solvensmarginen fra 223 % til 209 %, mens 50bp fall i rentenivå vil redusere solvensmarginen til 205 %. Overgangsregelen for verdsettelse av forsikringsforpliktelsene motvirker mye av renterisiko. Inkludert overgangsregler er solvensmarginen mest følsom for aksjemarkedsrisiko og økte kredittpåslag. 50bp økning i kredittpåslag vil redusere solvensmarginen fra 225 % til 217 %.

Mål for soliditet og kobling til kapitalplan

Storebrand Livsforsikring har overordnede finansielle mål knyttet til soliditet, lønnsomhet og utbytte. Dette er nærmere beskrevet i årsberetningen for 2019 for Storebrand Livsforsikring.

Lønnsomhetsmålet er at egenkapitalavkastningen skal være over 10 %. Risikotakingen skal bidra til at dette målet nås.

Konsernets kapitalplan er basert på at overskuddskapital, utover målsatt solvensnivå i datterselskaper, i utgangspunktet skal være i Storebrand ASA. Dette sikrer fleksibilitet og gir beredskap for å styrke kapitalen i gruppens operative selskaper.

Styret i Storebrand Livsforsikring ønsker at det skal være lav sannsynlighet for at svingninger, spesielt i finansmarkedet, skal gjøre det nødvendig å gjennomføre ekstraordinære tiltak eller få tilført kapital fra Storebrand ASA. Solvensmålet skal også være konsistent med et mål om A kreditt-rating for Storebrand Livsforsikring AS. For 2019 har Storebrand Livsforsikring avsatt netto konsernbidrag på NOK 1 690 mill.

Vurdering av systemet for risikostyring og internkontroll

Styret gjør, minst årlig som en del av ORSA-prosessen, en vurdering av systemet for risikostyring og internkontroll. Styrets vurdering er at organiseringen er hensiktsmessig med hensyn til arten, omfanget og kompleksiteten av risikoene som er knyttet til Storebrand Livsforsikrings virksomhet.

B.4 INTERNKONTROLLSYSTEM

Gjennom 2019 har det ikke vært endringer som har vesentlig påvirkning på internkontrollsystemet.

Grunnlaget for god risikostyring og internkontroll er et godt kontrollmiljø representert ved styrets, ledelsens og ansattes holdninger, integritet, verdier og etikk, samt den formelle og operasjonelle organiseringen av virksomheten.

Begrepet "internkontroll" omfatter alt selskapet gjør for å oppnå fastsatte mål og begrense uønskede hendelser slik at verdier sikres og skapes både for kunder, eiere, ansatte og samfunnet forøvrig. Internkontroll innebærer med andre ord mer enn rene kontrolltiltak. I dette ligger bl.a. å sørge for en målrettet og kostnadseffektiv drift, en pålitelig rapportering og etterlevelse av eksternt og internt regelverk. Internkontroll er en kontinuerlig prosess utført av styret, ledelsen og ansatte, integrert i den daglige styring og drift av virksomheten.

Som første forsvarslinje har ledere på alle nivåer i virksomheten ansvar for internkontroll innen eget ansvarsområde, og skal løpende vurdere gjennomføringen av internkontrollen. Kontrollfunksjoner skal organiseres slik at de kan utøve sine oppgaver på en objektiv og uavhengig måte. Det skal legges vekt på å sikre tilstrekkelig uavhengighet for kontrollfunksjonene med sikte på å unngå mulige interessekonflikter. Situasjoner der enkeltpersoner er ansvarlige for beslutninger de selv skal kontrollere, skal ikke forekomme.

Compliance-funksjonen

Compliance-funksjonen i Storebrand Livsforsikring rapporterer til administrerende direktør og styret. Compliance-funksjonene for de konsesjonsbelagte selskapene i Storebrand-konsernet er funksjonelt samlet i enheten cro konsern.

Compliance-funksjonens ansvar, oppgaver og rettigheter er beskrevet i styrevedtatt instruks. Funksjonen skal understøtte ledelsens og styrets ansvar for etterlevelse av eksternt og internt regelverk. Funksjonen skal gi administrerende direktør og styret en uavhengig rapportering og en helhetlig oversikt over de viktigste aktiviteter for rådgivning, overvåking og kontroll av internt og eksternt regelverk, samt framlegge en overordnet plan for kommende års prioriteringer.

Compliance-rapportering skjer i uavhengige rapporter til administrerende direktør og styret. Rapportene viser status på arbeid og kontroller pr. måned/kvartal. I tillegg framlegges årsrapport med plan for arbeid kommende år. Regulatoriske endringer gjennomgås i styrene årlig eller ved behov.

B.5 INTERNREVISJONSFUNKSJON

Gjennom 2019 har det ikke vært endringer som har vesentlig påvirkning på internrevisjonsfunksjonen.

Storebrand har inngått avtale med Ernst & Young (EY) om internrevisjonsfunksjonen for alle selskaper i konsernet. Ansvarlig partner i EY rapporterer direkte til styret i Storebrand Livsforsikring som fastsetter instruks for internrevisjonen og godkjenner revisjonens årsplan.

Internrevisjon i Storebrand-konsernet skal bistå styret og ledelsen i å utøve god virksomhetsstyring gjennom en uavhengig og nøytral vurdering av om selskapenes vesentligste risikoer er tilstrekkelig håndtert og kontrollert.

Internrevisjonen er underlagt styret og skal i sitt arbeide være uavhengig av de områder og personer som revideres. Internrevisjonen skal kunne foreta undersøkelser på eget initiativ uavhengig av ledelsen.

B.6 AKTUARFUNKSJON

Gjennom 2019 har det ikke vært endringer som har vesentlig påvirkning på aktuarfunksjonen.

Aktuarfunksjonen for Storebrand Livsforsikring rapporterer til administrerende direktør og styret. For å oppnå en effektiv og konsistent aktuarfunksjon for Storebrand-konsernet, er det utpekt en konsernaktuar som har ansvar for funksjonens samlede leveranse. Funksjonelt inngår aktuarfunksjonen for Storebrand Livsforsikring i konsernets aktuarfunksjon.

Aktuarfunksjonens ansvar, oppgaver og rettigheter er beskrevet i styrevedtatt instruks. Aktuarfunksjonens hovedoppgave er å sikre at beregningen av forsikringsforpliktelsen for solvensbalansen er pålitelig og egnet. Funksjonen skal også uttale seg om retningslinjene for tegning av forsikring og egnetheten og effektiviteten til selskapets gjenforsikringsprogram. Funksjonen skal også bidra til risikostyringsfunksjonens arbeid, spesielt knyttet til forsikringsrisiko. Aktuarfunksjonen avgir minst årlig en skriftlig rapport til styret i Storebrand Livsforsikring som vurderer graden av pålitelighet og egnethet i beregningen av forsikringsforpliktelsen.

Aktuarfunksjonen i Storebrand Livsforsikring skal opptre uavhengig i forhold til selskapets virksomhet. Dette innebærer at funksjonen ikke skal beslutte, ta ansvar for eller delta i utførelsen av de aktiviteter og tjenester som kontrolleres, på en slik måte at det reises spørsmål om aktuarfunksjonens uavhengighet eller selvstendighet. I forbindelse med enkeltbeslutninger som påvirker selskapets forsikringsforpliktelse i solvensbalansen, skal funksjonens rolle være å uttale seg om tilrådelighet.

B.7 UTKONTRAKTERING

Med utkontraktering forstås de tilfeller hvor Storebrand Livsforsikring velger å benytte oppdragstakere til å få utført arbeidsoppgaver som alternativt kunne vært utført av selskapet selv. Styret i Storebrand Livsforsikring har vedtatt retningslinjer for utkontraktering. Retningslinjene gjelder både ved utkontrakteringer internt i Storebrand-konsernet og når virksomhet utkontrakteres til eksterne selskaper. Unntak er rene innkjøpsavtaler og avtaler om tjenesteyting med liten betydning for den operasjonelle virksomheten i selskapet.

Det er et grunnleggende prinsipp ved utkontraktering at Storebrand Livsforsikring alltid fortsetter å være ansvarlig for den virksomheten som utkontrakteres. Storebrand Livsforsikring må derfor være i stand til å utføre sine forpliktelser, samt kontrollere oppdragstakers risikostyring og internkontroll, herunder etterlevelse av lover og regler for den utkontrakterte virksomheten.

Det gjøres alltid en risikovurdering før det besluttes at virksomhet skal utkontrakteres. Utgangspunktet for vurderingen er at utkontrakteringen skal være forsvarlig ut fra forretningsmessige hensyn, samt i forhold til betryggende styring og kontroll, sikkerhet for kontinuerlig drift, effektivt tilsyn og forholdet til våre kunder.

Storebrand Livsforsikring har utkontraktert tjenester bl.a. knyttet til forretningsprosesser, IT infrastruktur, drift og utvikling, skytjenester, internrevisjon, kapitalforvaltning og distribusjon, se tabell 7. Styret i Storebrand Livsforsikring får årlig en rapport om utkontraktert virksomhet. Rapporteringen gir en oversikt over hvilke oppgaver som er utkontraktert samt hvordan utkontrakteringen følges opp. Relevante tilsynsmyndigheter er informert om utkontrakteringer i samsvar med de regler som gjelder for den aktuelle virksomheten.

TABELL 7 OVERSIKT OVER VESENTLIGE UTKONTRAKTERINGER

Kontraktspartner	Tjeneste	Jurisdiksjon
Cognizant Technology Solutions UK Ltd.	Forretningsprosesser IT drift og utvikling	Storbritannia (Litauen, India)
Storebrand og SPP Business Services AB (konserntern)	Prosesser til Cognizant	Sverige
Evry AB	IT infrastruktur	Sverige
Evry Norge AS	Drift av felles økonomisystem	Norge
Oracle Norge AS	Skytjenester	Norge
Microsoft Ireland Operations	IT-støtte	Irland
Norian AS (Tidl. OpusCapita IT solution AS)	Skytjenester	
Touch Technology AS	Systemforvaltning	Norge
Ernst & Young AS	Opptak av kundesamtaler	Norge
Atea AS	Internrevisjon	Norge
Consort	Kundesenterløsning og samhandlingsplattform	Norge
Insurance Management Administration AS	Utgående telefoni aktivitet	Norge
Google	Administrasjon og system for kollektive avtaler	Norge
Outfox	Cloud D&I	Irland
Storebrand Asset Management AS (konserntern)	Google Analytics D&I	Sverige
Storebrand Bank ASA (konserntern)	Kapitalforvaltning	Norge
Storebrand Finansiell Rådgivning AS (konserntern)	Låneforvaltning	Norge
Formuesforvaltning Aktiv Forvaltning AS	Distribusjon	Norge
Din Salgskonsulent Trondheim	Distribusjon	Norge
Din Salgskonsulent Oslo	Distribusjon	Norge
Din Salgskonsulent Harstad	Distribusjon	Norge
Din Salgskonsulent Tromsø	Distribusjon	Norge
Front Forsikring AS	Distribusjon	Norge
Private Barnehagers Landsforbund	Distribusjon av kollektive produkter	Norge
Virke Forsikring AS	Distribusjon av kollektive produkter	Norge
Boligbyggelagenes Partner AS	Distribusjon av kollektive produkter	Norge
RIF Forsikringsservice AS	Distribusjon av kollektive produkter	Norge
Matrix Insurance AS	Distribusjon av kollektive produkter	Norge

B.8 ANDRE OPPLYSNINGER

Systemet for risikostyring og internkontroll er også beskrevet i årsrapport 2019 for Storebrand Livsforsikring, spesielt note 4 Risikostyring og internkontroll.

C. Risikoprofil

C.1 FORSIKRINGSRISIKO

Forsikringsrisiko er risiko for større utbetalinger enn antatt og/eller ugunstig endring i verdien av en forsikringsforpliktelse som følge av at faktisk utvikling avviker fra det som ble forutsatt ved beregning av premier eller reservering (avsetning). De største forsikringsrisikoene for Storebrand Livsforsikring er knyttet til levetid, uførhet, kundeavgang og kostnadsutvikling.

Gjennom 2019 har det ikke vært vesentlige endringer i forsikringsrisikoen eller i måten forsikringsrisikoen følges opp.

Kunder som har tradisjonelle pensjonsprodukter, både i Norge og Sverige, har vanligvis krav på en minimum årlig utbetaling så lenge de lever. Dersom gjennomsnittlig levealder øker mer enn det som er lagt til grunn for premieberegning og reservering, må Storebrand Livsforsikring dekke det resterende. Storebrand Livsforsikring har også noe risiko knyttet til økt levetid for etterlatte. Det viktigste virkemidlet for å kontrollere risikoen, er at prising og reservering legger til grunn at trenden mot økt levetid vil fortsette. Faktisk utvikling i levetid følges opp og gir grunnlag for å vurdere om prissetting og reservering er tilstrekkelig. Storebrand Livsforsikring har også forsikringer som gir utbetaling til etterlatte ved død, der risikoen er knyttet til at flere dør tidlig. Denne risikoen er liten i forhold til risikoen fra økt levetid.

Storebrand Livsforsikring tilbyr forsikringsdekning for uførhet, i hovedsak som en kollektiv forsikring for bedrifter. Uførhetsdekningen kan kobles både mot tradisjonelle garanterte pensjonsprodukter og mot innskuddspensjon. Risikoen er knyttet til at flere enn forventet blir uføre eller at færre uføre enn forventet kommer tilbake i arbeid. Storebrand Livsforsikring tilbyr også forsikringsdekninger knyttet til sykdom, ulykke eller yrkesskade, men risikoen er begrenset som følge av at dette er en liten del av samlede premier.

For uførhet og andre risikoprodukter begrenses risikoen gjennom at det innhentes helseopplysninger før det inngås avtaler med enkeltpersoner eller bedrifter med få ansatte. For større bedrifter tar prisen hensyn til bransje og sykehistorikk. Risikoen styres ved å følge risikoresultatene og om nødvendig justere prisen på årlig basis.

For å begrense risikoen knyttet til store skader eller katastrofer har Storebrand Livsforsikring inngått gjenforsikringsavtaler. Gjenforsikring dekker risikoen, utover en nedre grense⁷, knyttet til store enkelthendelser og til katastrofehendelser som gir to eller flere dødsfall eller uføretilfeller. Selskapets maksimale risikobeløp for egen regning er forholdsvis høye, og gjenforsikret risiko er derfor av beskjeden størrelse.

Som følge av at framtidige marginer påvirker forsikringsforpliktelsen, er det risiko knyttet til at lønnsomme kunder forlater selskapet (avgangsrisiko) eller at kostnadene blir høyere enn forventet. Avgangsrisikoen er særlig knyttet til fondsforsikring. Storebrand Livsforsikring har inngått en gjenforsikringsavtale som dekker Storebrand Livsforsikrings tap av margin dersom kundeavgangen på innskuddspensjon blir større enn et definert nivå.

C.2 MARKEDSRISIKO

Markedsrisiko er endring i verdier som skyldes at finansmarkedspriser eller volatilitet avviker fra det som er forventet. Omfatter også risiko for at verdien av forsikringsforpliktelsen utvikler seg ulikt fra eiendelene. De vesentligste markedsrisikoene for Storebrand Livsforsikring er renterisiko, aksjemarkedsrisiko, eiendomsrisiko, kredittrisiko og valutarisiko.

Gjennom 2019 har det ikke vært vesentlige endringer i måten markedsrisikoen følges opp. Andre endringer i risikoen er beskrevet i underavsnittene.

---

⁷ Det er også en øvre grense for dekningen

Storebrand Livsforsikring har finansielle eiendelene plassert i en rekke delporteføljer. Markedsrisikoen påvirker inntekt og resultat ulikt for de forskjellige delporteføljene. Det er tre hovedtyper av delporteføljer: selskapsporteføljer, kundeporteføljer uten garanti (fondsforsikring) og garanterte kundeporteføljer.

TABELL 8 INVESTERING FORDELT PÅ HOVEDGRUPPER AV PORTEFØLJER

	Kundeporteføljer m/garanti	Kundeporteføljer u/garanti	Selskapsporteføljer
Eiendommer til virkelig verdi	11 %	2 %	0 %
Obligasjoner til amortisert kost	38 %	0 %	25 %
Pengemarked	2 %	4 %	3 %
Obligasjoner til virkelig verdi	28 %	15 %	72 %
Aksjer til virkelig verdi	8 %	79 %	0 %
Utlån til amortisert kost	14 %	0 %	0 %
Annet	0 %	0 %	0 %
Totalt	100 %	100 %	100 %

Garanterte kundeporteføljer

For garanterte kundeporteføljer vil nettorisikoen for Storebrand Livsforsikring være lavere enn brutto markedsrisiko. Graden av risikodemping avhenger av flere forhold. De viktigste er størrelse og fleksibilitet av kundebuffer og nivå og varighet på avkastningsgarantien. I de tilfeller hvor avkastningen er for lav til å dekke den garanterte renten, vil manglende avkastning kunne dekkes ved å bruke kundebuffer som er bygd opp av tidligere års overskudd.

82 % av midlene er investert i rentebærende papirer og utlån. I Norge er mesteparten av kredittrisikoen knyttet til papirer som bokføres til amortisert kost. Det reduserer resultatrisikoen vesentlig. 11 % av midlene er investert i eiendom og 8 % i aksjer. Størstedelen av eiendeler i annen valuta enn hjemlandsvaluta er valutasikret slik at valutarisikoen er lav.

Markedsrisikoen styres gjennom å segmentere porteføljene i forhold til risikobærende evne. For kunder som har store kundebuffer, investeres det med høyere markedsrisiko som gir økt forventet avkastning. For aksjerisiko benyttes i tillegg dynamisk risikostyring, der målet er å opprettholde en god risikobærende evne og fortløpende tilpasse den finansielle risikoen til buffersituasjonen og selskapets soliditet. Gjennom utøvelsen av denne type risikostyring forventer Storebrand Livsforsikring å skape god avkastning hvert enkelt år og over tid.

Risikoen påvirkes av endringer i rentenivået. Fallende rente er positivt for investeringsavkastningen på kort sikt som følge av kursstigning på obligasjoner, men det er negativt på lang sikt fordi det reduserer sannsynligheten for å få en avkastning høyere enn garanti. Fripoliser har spesielt høy risiko i et lavrentescenario fordi det er svært begrensede muligheter til å endre pris eller vilkår. I Norge dempes effekten av lav rente av en stor andel amortisert kost porteføljer som vil nyte godt av papirer kjøpt inn på høyere rentenivåer enn dagens. I den svenske virksomheten er styring av renterisiko basert på at renterisikoen fra eiendelene skal tilsvare renterisikoen fra forsikringsforpliktelsene.

Fondsforsikring

For fondsforsikring kan kundene velge hvordan midlene investeres. De største markedsrisikoene er aksjemarkedsrisiko og valutarisiko.

Markedsrisikoen i fondsforsikring er kunders risiko, slik at Storebrand Livsforsikring ikke treffes direkte av verdiendringer. Men verdiendringer påvirker Storebrands Livsforsikrings resultater indirekte. Inntektene er i stor grad basert på reservestørrelse, mens kostnadene i større grad er faste. Lavere finansmarkedsavkastning enn forventet vil derfor få en negativ effekt på framtidig inntekt og resultat.

Selskapsporteføljer

Markedsrisikoen i selskapsporteføljene påvirker resultatet fullt ut. For selskapsporteføljene ønsker Storebrand Livsforsikring å ta lav finansmarkedsrisiko, og det meste av midlene er plassert i kort- og mellomlangsigtede rentepapirer med lav kreditrisiko. Storebrand Livsforsikrings aksjepost i SPP⁸ er delvis valutasikret.

⁸ Eid via Storebrand Holding AB

Sensitivitetsanalyser

Storebrand Livsforsikring følger opp markedsrisikoen, bl.a. i form av stresstester og sensitivitetsanalyser. Markedsrisiko er en sentral del av ORSA-vurderingen.

Størrelsen på stresset er det samme som benyttes for selskapets risikostyring. Det er definert to stresstester. Stresstest 1 er fall i verdi av aksjer, kredittobligasjoner og eiendom i kombinasjon med rentenedgang. Stresstest 2 er et noe mindre fall i verdi av aksjer, kredittobligasjoner og eiendom i kombinasjon med renteoppgang.

TABELL 9 STRESSNIVÅER I STRESSTEST 1 OG 2

	Stresstest 1	Stresstest 2
Rentenivå (parallellskift)	-100bp	+100bp
Aksjer	-20 %	-12 %
Eiendom	-12 %	-7 %
Kredittpåslag (andel Solvens II)	50 %	30 %

Fordi det er momentane markedsendringer som beregnes, vil den dynamiske risikostyringen ikke påvirke utfallet. Dersom det antas at markedsendringene inntreffer over en tidsperiode, vil den dynamiske risikostyringen redusere effekten av de negative utfallene noe.

Resultateffekten av stressene vil som følge av kundebuffere være lavere enn den samlede verdiendringen i tabellen. Per 31.12.19 er kundebufferne av en slik størrelse at resultateffektene er vesentlig lavere.

TABELL 10 STRESSTEST 1

Sensitivitet	Storebrand Livsforsikring AS		SPP Pension & Försäkring	
	NOK mill.	Andel av portefølje	NOK mill.	Andel av portefølje
Renterisiko	3 341	1,6 %	421	0,5 %
Aksjerisiko	-3 201	-1,5 %	-2 038	-2,2 %
Eiendomsrisiko	-2 388	-1,1 %	-1 170	-1,3 %
Kredittrisiko	-850	-0,4 %	-704	-0,8 %
Samlet	-3 098	-1,5 %	-3 490	-3,8 %

TABELL 11 STRESSTEST 2

Sensitivitet	Storebrand Livsforsikring AS		SPP Pension & Försäkring	
	NOK mill.	Andel av portefølje	NOK mill.	Andel av portefølje
Renterisiko	-3 341	-1,6 %	-421	-0,5 %
Aksjerisiko	-1 920	-0,9 %	-1 223	-1,3 %
Eiendomsrisiko	-1 393	-0,7 %	-682	-0,7 %
Kredittrisiko	-510	-0,2 %	-422	-0,5 %
Samlet	-7 164	-3,4 %	-2 749	-3,0 %

For Storebrand Livsforsikring er det stresstest 2, som inkluderer en renteoppgang som gir størst utslag. Samlet markedsrisiko er 7,2 mrd. kroner, som tilsvarer 3,4 prosent av investeringsporteføljen

Hvis stresset fører til at avkastningen faller under garanti, vil resultatet belastes dersom det ikke er tilstrekkelig kundebuffer. Andre negative resultateffekter er lavere avkastning fra selskapsporteføljen og at det ikke blir overskuddsdeling fra fripoliser og individualkontrakter.

For SPP er det stresstest 1, som inkluderer et rentefall, som gir størst utslag. Samlet markedsrisiko er 3,5 mrd. svenske kroner, som tilsvarer 3,8 prosent av investeringsporteføljen.

Buffersituasjonen for den enkelte kontrakt vil avgjøre om hele eller deler av verdifallet vil påvirke finansielt resultatet. Resultatet belastes bare for den delen av verdifallet som ikke kan avregnes mot kundebuffer. I tillegg kan finansielt resultat påvirkes negativt av redusert overskuddsdeling og bortfall av indekseringsavgift.

Forsvarlig kapitalforvaltning

Forvaltningen av de garanterte porteføljene ses i sammenheng med forpliktelsen til å levere en minimum avkastning. For å sikre en forsvarlig forvaltning, segmenteres porteføljene basert på bl.a. garantinivå, durasjon og størrelse på kundebuffer. Markedsrisikoeksponeringen ses i sammenheng med størrelse på kundebuffer. Der det finnes buffere, tas det større investeringsrisiko for å oppnå konkurransedyktig avkastning for kunder. Dersom det er lave kundebuffer eller kontraktene er underfinansiert, begrenses risikoen for at Storebrand må bidra til å dekke garantert avkastning gjennom å investere i rentebærende papirer som er tilpasset forpliktelsen. Det benyttes en dynamisk modell for aksjeandel for å tilpasse investeringsrisikoen til endring i risikobærende evne.

For fondsforsikring gjør kunden selv investeringsvalg. Storebrand Livsforsikrings rolle er å tilby et godt og bredt fondsutvalg, sette sammen porteføljer tilpasset ulik risikoprofil og tilby systematisk nedtrapping av risiko mot pensjonsalder.

Selskapsporteføljene er en buffer for forsikringskundene hvis det ikke er verdier nok i kundeporteføljene til å dekke forsikringsforpliktelsen. I tillegg skal porteføljene dekke driftskostnader og fungere som en likviditetsbuffer. Forvaltningen skal sikre tilstrekkelig likvid portefølje som har lav korrelasjon med kundeporteføljene kombinert med høyest mulig løpende avkastning i forhold til risikonivået.

Utkontraktering av kapitalforvaltningen til Storebrand Asset Management

Storebrand Livsforsikring har utkontraktert forvaltningen av størstedelen av investeringene til Storebrand Asset Management AS (SAM). Avtalene er inngått på forretningsmessige vilkår, og det forretningsmessige forhold mellom selskapene er regulert i en forvaltningsavtale. Styret i Storebrand Livsforsikring vedtar en investeringsstrategi. Basert på investeringsstrategien får SAM investeringsmandater med målsetting (benchmark) og frihetsgrader. Resultatet av forvaltningen følges løpende opp av Storebrand Livsforsikring.

Hovedtrekk i investeringsstrategien

Investeringsstrategien gir rammeverket for aktivaallokering, kapitalforvaltning, risikostyring og risikoppfølging. For alle porteføljer avgrenser investeringsstrategien hvilke typer eiendeler det kan investeres i. Derivatinstrumenter benyttes bare dersom det bidrar til å redusere risikoen eller effektivisere forvaltningen. Investeringsstrategien stiller krav til eiendelenes omsettelighet og til god risikospredning mellom bl.a. aktivaklasser, land, bransjer og enkeltutstedere.

Krav til bærekraft

Storebrand vurderer bærekraftsrisiko, inkludert klimarisiko, for alle investeringer. Strategien omfatter eksklusjon av selskaper, rangering av selskaper basert på ulike bærekraftskriterier og påvirkning av selskaper gjennom stemmegivning på generalforsamling og møter med ledelsen.

Storebrand vil ikke investere i selskaper som kan knyttes til alvorlige brudd på menneskerettigheter, alvorlig miljøskade, korrupsjon eller annen økonomisk kriminalitet. I tillegg ekskluderes selskaper som produserer eller selger kontroversielle våpen eller har en vesentlig del av omsetningen fra ikke-bærekraftige produkter som tobakk, kull og olje-sand. Andre selskaper får en bærekrafts-skår basert på eksponering mot og håndtering av bærekraftsrisikoer som kan påvirke selskapets resultat og verdi. Bærekraft-skåren brukes i varierende grad i investeringsprosessen for ulike fond og porteføljer.

Vurdering av kredittrisiko uavhengig av rating

For rentebærende papirer styres risikoen gjennom å stille krav til maksimal eksponering pr. ratingklasse, både samlet sett og for enkeltutstedere. Storebrand gjør også sin egen vurdering av kredittrisiko og hva som er riktig ratingnivå for en investering, uavhengig av offisiell rating.

Styring av renterisiko knyttet til rentekurven

Rentekurven som Storebrand Livsforsikring benytter ved verdsettelsen av forsikringsforpliktelsen er basert på ekstrapolering mot en langsiktig likevektrente (UFR) og et påslag i form av volatilitetsjustering (VA). Begge elementene er en del av standardmodellen for Solvens II. Det er likevel et krav i regelverket⁹ at risikoen knyttet til disse forholdene skal vurderes.

---

⁹ Solvens II-forskriften § 25

Storebrand Livsforsikring følger opp risikoen knyttet til dette både som en del av ORSA-prosessen og som en del av den løpende risikostyringen av investeringsporteføljen. Storebrand Livsforsikring gjør minst kvartalsvis en beregning av hva solvensposisjonen ville vært uten VA og med andre nivåer på UFR.

C.3 KREDITTRISIKO

Kredittrisiko er risiko for tap knyttet til at motparter ikke oppfyller gjeldsforpliktelser. Risikoen omfatter tap på utlån og tap knyttet til bankinnskudd eller manglende kontraktoppfyllelse fra motparter i gjenforsikringsavtaler eller finansielle derivater. Kreditt-tap knyttet til verdipapirporteføljen er kategorisert som markedsrisiko.

Gjennom 2019 har det ikke vært vesentlige endringer i måten kredittrisikoen følges opp. Andre endringer i risikoen er beskrevet i underavsnittene.

Grensene for kredittrisiko mot den enkelte motpart og samlet innenfor rating-kategorier er fastsatt av styret i Storebrand Livsforsikring som en del av investeringsstrategien. Det er lagt vekt på at kreditteksponeringen er diversifisert for å unngå konsentrasjon av kredittrisiko mot enkelte debitorer og sektorer. Endringer i kredittkvalitet overvåkes og følges opp. Konsernet benytter så langt det er mulig publiserte kredittratinger supplert med egne vurderinger.

Motpartsrisiko derivater

For å redusere motpartsrisiko på utestående derivattransaksjoner er det inngått rammeavtaler med motparter som blant annet regulerer hvordan sikkerheter skal stilles for endringer i markedsverdier som beregnes på daglig basis.

Avgitt sikkerhetsstillelse for futures og opsjoner reguleres daglig i form av marginavregning på de enkelte kontrakter. Pr. 31.12.2019 hadde Storebrand Livsforsikring AS avgitt sikkerhetsstillelser for NOK 197 mill. og mottatt sikkerhetsstillelser for NOK 2 170 mill. Netto mottatte sikkerhetsstillelser var NOK 1 973 mill. Sikkerhetsstillelser er mottatt og avgitt både i form av kontanter og verdipapirer.

Ytterligere informasjon om sikkerhetsstillelser framgår av note 41 Sikkerhetsstillelser og note 9 Kredittrisiko i årsrapporten for 2019 for Storebrand Livsforsikring.

Utlån

Størstedelen av Storebrands utlån er lån til personkunder med pant i bolig. Utlånene innvilges og administreres av Storebrand Bank, men en vesentlig andel er overført til Storebrand Livsforsikring på markedsmessige vilkår og inngår i investeringsporteføljen. Storebrand Livsforsikring har også utlån til bedrifter som en del av investeringsporteføljen.

Pr 31.12.2019 har Storebrand Livsforsikring utlån til kunder på til sammen NOK 23,7 mrd. (NOK 25,6 mrd.). Av dette utgjør utlån til personkunder, i hovedsak boliglån med lav risiko, NOK 17,5 mrd. Utlån er nærmere beskrevet i note 9 Kredittrisiko i årsrapporten 2019 for Storebrand Livsforsikring.

C.4 LIKVIDITETSRISIKO

Likviditetsrisiko er risiko for at selskapet ikke klarer å oppfylle sine forpliktelser uten at det oppstår vesentlige ekstraomkostninger i form av prisfall på eiendeler som må realiseres, eller i form av ekstra dyr finansiering.

Gjennom 2019 har det ikke vært vesentlige endringer i måten likviditetsrisikoen følges opp.

For Storebrand Livsforsikring er forsikringsforpliktelsen langsiktig og kontantstrømmene er i stor grad kjent lenge før de forfaller. I tillegg er det behov for likviditet for å håndtere utbetalinger knyttet til driften og likviditetsbehov knyttet til derivatkontrakter. Likviditetsrisikoen håndteres gjennom likviditetsprognoser og gjennom at deler av investeringene er plassert i svært likvide verdipapirer, f.eks. statsobligasjoner. Basert på disse tiltakene vurderes likviditetsrisikoen som lav.

Morselskapet Storebrand ASA har i tillegg etablert en likviditetsbuffer. På overordnet nivå overvåkes utviklingen i likviditetsbeholdningene fortløpende i henhold til interne grenser.

Verdi av margin fra framtidige premier som er innenfor kontraktsgrensen, inngår som en del av solvenskapitalen. Dette er nærmere beskrevet i kapittel E.1 Ansvarlig kapital. Margin fra framtidige premier er et kapitalelement som kan være mindre likvid enn annen kapital. Likviditetsplanleggingen er basert på finansregnskapsstørrelser. I finansregnskapet er ikke margin fra framtidige premier inkludert. Størrelse av margin fra framtidige premier er derfor lite relevant for likviditetsrisiko eller -styring.

C.5 OPERASJONELL RISIKO

Operasjonell risiko er risiko for økonomisk tap, svekket omdømme eller sanksjoner knyttet til brudd på internt eller eksternt regelverk som følge av ineffektive, utilstrekkelige eller sviktende interne prosesser eller systemer, menneskelige feil, eksterne hendelser eller at regler og retningslinjer ikke etterleves.

Gjennom 2019 har det ikke vært vesentlige endringer i måten operasjonell risiko følges opp.

Risikoen måles som en kombinasjon av hvor ofte det kan skje (sannsynlighet) og konsekvens dersom det inntreffer. I tillegg til direkte økonomiske tap, blir konsekvenser for kunder, regeletterlevelse og merarbeid vurdert og målt. Der risikovurderingen konkluderer med at risikoen er høyere enn det som er akseptabelt, skal det etableres tiltak for å redusere risikoen (sannsynlighet eller konsekvens).

Uønsket operasjonell risiko søkes redusert med et effektivt system for internkontroll. Risikoen følges opp gjennom ledelsens risikogjennomgang med dokumentering av risikoer, tiltak og oppfølging av hendelser. Innenfor Storebrands kontrollfunksjoner er det også personer med ansvar for operasjonell risikokontroll. I tillegg kommer internrevisjonens uavhengige kontroll gjennom styrevedtatte revisjonsprosjekter.

For å håndtere alvorlige hendelser i forretningskritiske prosesser er det utarbeidet beredskapsplaner og gjenopprettingsplaner.

C.6 ANDRE VESENTLIGE RISIKOER

Risikokonsentrasjon

Det meste av risikoen for Storebrand Livsforsikring er knyttet til de garanterte pensjonsproduktene. Risikoene er ganske sammenfallende for Norge og Sverige. Aksje, eiendoms- og obligasjonsporteføljene er godt diversifisert slik at det er lav konsentrasjonsrisiko mot geografi, bransje eller enkeltsekskap. Markedsrisikoen vil likevel i stor grad være avhengig av globale forhold som påvirker investeringsporteføljene i alle virksomhetene. Forsikringsrisikoen vil kunne slå mer ulikt ut for de forskjellige sekskapene, men spesielt langt liv risikoen kan påvirkes av universelle utviklingstrekk.

Selskapenes investeringsstrategier setter rammer for konsentrasjonsrisiko i form av grenser for maksimal eksponering mot enkeltsekskaper og rating-klasser. Forsikringsrisikostrategien setter grenser for maksimal eksponering mot katastrofer (gjenforsikring).

C.7 ANDRE OPPLYSNINGER

Informasjon om risikobildet finnes også i årsrapport 2019 for Storebrand Livsforsikring, spesielt notene 4-10.

D. Verdivurdering for solvensformål

D.1 EIENDELER

Det har ikke vært vesentlige endringer i verdsettelsesmetoder for eiendeler i 2019.

Oversikt over eiendeler i solvensbalansen

Samlede eiendeler i solvensbalansen er NOK 353,4 mrd. (NOK 327,8 mrd.). NOK 226,5 mrd. er finansielle eiendeler og utlån knyttet til garanterte kundeporteføljer eller selskapsporteføljen. Eiendeler for fondsforsikring utgjør NOK 114,4 mrd., mens øvrige eiendeler utgjør NOK 12,4 mrd.

TABELL 12 EIENDELER I SOLVENSBALANSEN

(NOK mill.)	31.12.2019	31.12.2018
Utsatt skattefordel		584
Finansielle eiendeler som ikke er fondsforsikring	202 825	198 170
<i>Datterselskap</i>	34 606	32 557
<i>Aksjer</i>	11 204	8 971
<i>Noterte</i>	10 736	8 518
<i>Unoterte</i>	469	453
<i>Obligasjoner</i>	144 040	147 415
<i>Stat- og statsgaranterte obligasjoner</i>	31 785	35 568
<i>Foretaksobligasjoner</i>	110 745	110 948
<i>Strukturerte obligasjoner</i>	1 510	900
<i>Fond</i>	10 665	7 238
<i>Derivater</i>	2 201	1 830
<i>Korttidsplasseringer</i>	108	159
Finansielle eiendeler for fondsforsikring	114 437	93 460
Utlån	23 705	25 243
Reassuranse	67	48
Cash	5 756	2 871
Andre eiendeler	6 589	7 437
Totale eiendeler	353 380	327 813

Gjennom 2019 økte samlede eiendeler NOK 25,6 mrd., herav økte eiendeler for fondsforsikring NOK 21,0 mrd.

Hovedprinsipper for verdsettelse av eiendeler

Eiendeler skal for Solvens II vurderes til virkelig verdi. Verdsettelsesprinsippene er i stor grad sammenfallende med prinsippene for verdsettelse til virkelig verdi for International Financial Reporting Standards (IFRS). Regnskapet for Storebrand Livsforsikring AS er avgitt i samsvar med norsk GAAP (NGAAP), som i hovedsak samsvarer med IFRS.

Storebrand Livsforsikring gjennomfører en omfattende prosess for å sikre en mest mulig markedsriktig verdifastsettelse av finansielle instrumenter. Dette er nærmere beskrevet i note 1. Selskapsinformasjon og regnskapsprinsipper og note 11. Verdsettelse av finansielle instrumenter og eiendommer i årsrapport 2019 for Storebrand Livsforsikring.

Forskjell i verddivurdering mellom Solvens II og finansregnskap

De vesentligste verdsettelsesforskjellene fra finansregnskapet er knyttet til immaterielle eiendeler, obligasjoner og utlån, datterselskaper og utsatt skatt.

TABELL 13 FORSKJELL MELLOM SOLVENS II OG FINANSREGNSKAPET (NGAAP)

(NOK mill.)	Solvens II	Finansregnskap	Forskjell
Immaterielle eiendeler		338	-338
Utsatt skattefordel		1 340	-1 340
Datterselskap	34 605	32 298	2 307
Merverdi obligasjoner og lån til amortisert kost	4 697		4 697
Annet	314 078	308 975	5 103
Totalt	353 380	342 951	10 429

Immaterielle eiendeler

Immaterielle eiendeler skal, i henhold til Solvens II-prinsippene, settes til null i solvensbalansen. Forskjellen gir NOK 338 mill. lavere verdsettelse for solvensbalansen.

Utsatt skatt / skattefordel

Verdiendringer ved overgang fra NGAAP til Solvens II balanse påvirker også selskapets skatteposisjon. Det gjelder alle verdiendringer bortsett fra verdiendring av datterselskap. Dette medfører at Storebrand Livsforsikring går fra å ha en utsatt skattefordel under NGAAP på NOK 1 340 mill. til en utsatt skatt under Solvens II på NOK 728 mill.

Datterselskap

For Solvens II skal forsikringsdatterselskap som er underlagt Solvens II verdsettes til sin respektive solvenskapital. Dette gjelder Benco Insurance Holding BV (eier av Euroben) og Storebrand Holding AB (eier av SPP). Andre regulerte datterselskap verdsettes til ansvarlig kapital etter CRD IV. Dette gjelder Storebrand Finansiell Rådgivning AS. For ikke-regulerte datterselskap er verdien av egenkapitalen fra finansregnskapet lagt til grunn som tilnærmet virkelig verdi (fratrasket goodwill og immaterielle eiendeler). I finansregnskapet innregnes alle datterselskap til kostpris. Se tabell 14.

TABELL 14 DATTERSELSKAP

(NOK mill.) Datterselskap	Solvens II		Finansregnskapet		Forskjell
	Verdivurderings- Prinsipp	Verdi	Verdivurderings- prinsipp	Verdi	
Storebrand Holding AB	Solvenskapital	14 372	Kostpris	12 166	2 206
Benco Insurance Holding BV	Solvenskapital	514	Kostpris	478	35
Storebrand Finansiell Rådgivning AS	CRD IV	38	Kostpris	97	-59
Ikke-regulerte datterselskap ¹⁰	Egenkapitalmetoden fratrukket eventuell goodwill og immaterielle eiendeler	19 681	Kostpris	19 557	125
Totalt datterselskap		34 605		32 298	2 307

De ikke-regulerte datterselskapene er i hovedsak heleide investeringsselskaper som kun eier eiendom. Verdsettelsen av disse er den samme i solvensbalansen som i finansregnskapet. Samlet sett er datterselskap verdsatt NOK 2 307 mill. høyere i solvensbalansen.

Obligasjoner og utlån

Finansielle eiendeler som i finansregnskapet verdsettes til amortisert kost, skal i solvensbalansen verdsettes til virkelig verdi. Dette gjelder obligasjoner til amortisert kost og obligasjoner klassifisert som utlån. Verdsettelse til virkelig verdi i solvensbalansen er NOK 4,7 mrd. høyere enn verdsettelsen basert på amortisert kost, ref. note 31 i årsrapport 2019 for Storebrand Livsforsikring.

¹⁰ Storebrand Eiendom Trygg AS, Storebrand Eiendom Vekst AS, Storebrand Eiendom Utvikling AS, Storebrand Eiendom Invest AS, Værdalsbruket AS, Storebrand Pensjonstjenester AS og Norsk Pensjon AS.

Annet

Andre forskjeller mellom verdsettelsen av eiendeler for Solvens II og finansregnskapet må ses i sammenheng med at det også blir endringer i forpliktelsen. Den vesentligste forskjellen er at Storebrand Livsforsikring har påtatt seg forpliktelser knyttet til ikke-innbetalt kapital, i hovedsak knyttet til private equity-fond. I solvensbalansen skal dette føres som en forpliktelse, med en tilsvarende motpost på eiendelsiden. Dette øker eiendelsiden i solvensbalansen med NOK 5,8 mrd. i forhold til finansregnskapet. Dette er inkludert i posten "andre eiendeler" i tabell 12. Størrelsen på solvenskapitalen påvirkes ikke av denne vurderingsforskjellen.

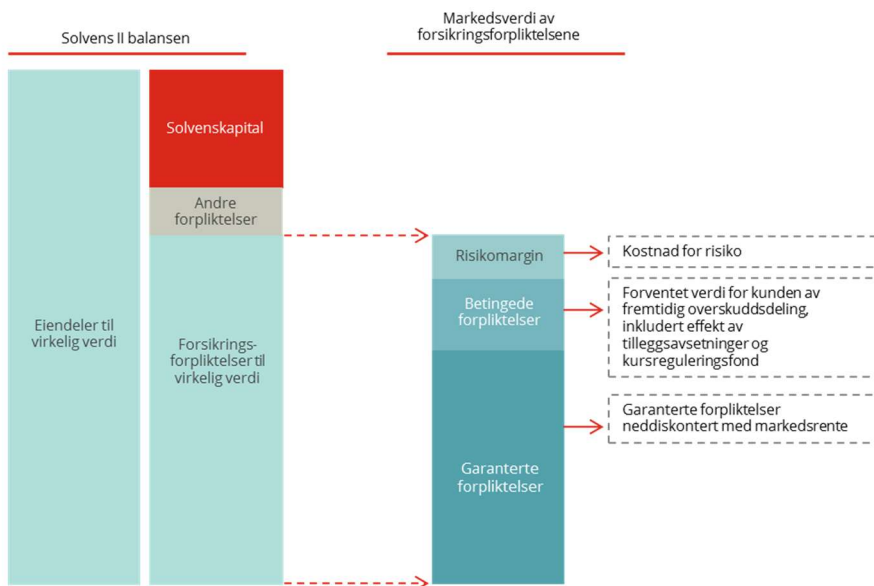
D.2 FORSIKRINGSTEKNISKE AVSETNINGER

I løpet av 2019 er det ikke vesentlige endringer i metodikk som benyttes for å verdsette forsikringsforpliktelsen. Forutsetninger er oppdatert basert på ny historikk.

Under Solvens II skal forsikringsforpliktelsene (forsikringstekniske avsetninger) verdsettes til virkelig verdi (markedsverdi). I prinsippet skal forsikringsforpliktelsene verdsettes til det de ville blitt omsatt for i et fritt marked. Siden det ikke eksisterer noe aktivt annenhåndsmarked for kjøp og salg av forsikringsforpliktelser og dermed ingen observerbar markedspris, må virkelig verdi beregnes i en modell. Dette avviker fra verdsettelsen i finansregnskapet beskrevet i note 1 punkt 3 i Årsrapport 2019 for Storebrand Livsforsikring.

Verdsettelsen i solvensbalansen er basert på et beste estimat for netto kontantstrøm fra forsikringsselskap til kunde. Kontantstrømmen diskonteres med risikofri markedsrente. Beste estimat fordeles på en garantert forpliktelse og en betinget forpliktelse. Som følge av at det er usikkerhet, skal forpliktelsen inneholde en risikomargin i tillegg til beste estimat.

Prinsippet for oppsett av solvensbalansen og beregningen av forsikringsforpliktelsen er illustrert i figur 4.

FIGUR 4 ELEMENTER I SOLVENS II BALANSEN

Metodikk for å verdsette forsikringsforpliktelsen

Beste estimat

I modellen beregnes netto kontantstrøm fra forsikringsselskap til kunde. Alle inn- og utbetalinger estimeres, herunder framtidige premier som er en del av kontrakten, kostnader, inntrufne forsikringstilfeller, tilført avkastning, utbetalte pensjoner, flytting og konvertering til andre ordninger. For de garanterte porteføljene med overskuddsdeling modelleres usikkerheten ved hjelp av ESG-en som beskrevet nedenfor. Den sannsynlighetsveide kontantstrømmen neddiskonteres med risikofri markedsrente for å finne beste estimat. For beregningen pr. 31.12.2019 har Storebrand Livsforsikring estimert kontantstrømmer for de neste 60 år og beregnet en restverdi i år 60.

Beste estimat for verdien av forsikringsforpliktelsen deles i garantert forpliktelse og betinget forpliktelse. Den betingede forpliktelsen er den delen av beste estimat som følger av framtidig overskuddsdeling, altså tilført avkastning til kunden utover det som er garantert. I kontantstrømmene er det tatt hensyn til forskjeller i overskuddsdeling mellom produktene og de forskjellige bufferelementer som er tillatt etter forsikringsvirksomhetsloven. Dette gjelder tilleggsavsetninger, risikoutjevningfond og kursreguleringsfond.

Risikomargin

Siden det er usikkerhet knyttet til beste estimat, blir det beregnet en risikomargin som dekker kostnaden for å holde risikokapital. Det er bare kapitalkrav som ikke kan avdekkes (hedges) som skal medregnes i risikomarginen. I praksis vil det si forsikringsrisiko, motpartorisiko og operasjonell risiko fordi finansmarkedsrisikoen antas å kunne avdekkes.

Storebrand Livsforsikring har beregnet risikomarginen i henhold til metode 2 i Solvens II regelverket. Det benyttes produktspesifikke parametere for å framskrive det underliggende kapitalbehovet. De simulerte framtidige kapitalkravene diversifiseres og nåverdien av en kapitalkostnad på 6 % av disse kapitalkravene beregnes.

Tabell 15 viser verdien av forsikringsforpliktelser før overgangsregler fordelt på beste estimat og risikomargin for Storebrand Livsforsikrings produktområder.

TABELL 15 FORSIKRINGSTEKNISKE FORPLIKTELSER

(NOK mill)	Beste estimat	Risikomargin	Forsikringstekniske forpliktelser 2019	Forsikringstekniske forpliktelser 2018
Ytelsespensjon	30 914	340	31 253	31 930
Fripoliser	139 768	2 076	141 845	139 151
Tradisjonell individual	12 158	247	12 406	13 351
Annen livsforsikring*	4 224	129	4 352	3 751
Sum tradisjonell livsforsikring	187 064	2 792	189 856	188 183
Privat Unit Link	26 609	597	27 206	24 110
Innskuddspensjon, inkludert pensjonskapitalbevis	79 392	2 028	81 420	64 455
Sum fondsforsikring	106 000	2 626	108 626	88 565
Gruppeliv (Helse lik liv)	1 271	17	1 288	1 278
Skade (Helse lik skade)**	646	11	657	559
Totalt	294 982	5 446	300 427	278 586

*Hybrid, ITP risiko og LKB sparing

**Yrkesskade, kritisk sykdom og ulykkesforsikring

Forsikringsforpliktelsene for Storebrand Livsforsikring utgjør NOK 300,4 mrd. (NOK 278,6 mrd.) fordelt på NOK 295,0 mrd. i beste estimat og NOK 5,4 mrd. i risikomargin. Dette er en økning på NOK 21,8 mrd. gjennom 2019, hovedsakelig grunnet en økning på NOK 20,1 mrd. for fondsforsikring. Garanterte produkter utgjør 63 %, fondsforsikring 36 % og øvrige produkter 1 % av forpliktelsen.

Overgangsregel for verdsettelse av forsikringsforpliktelsen

Storebrand Livsforsikring benytter overgangsregler for beregning av forsikringstekniske avsetninger¹¹ i henhold til § 56 i Solvens II-forskriften. Effekten beregnes som differansen mellom Solvens II forpliktelsen og tilsvarende forpliktelse under Solvens I (fratrullet erstatningsavsetninger) for de porteføljer som er omfattet av overgangsregelen. Dette gjelder alle produkter med garanti. I tillegg er det gitt et gulv for verdsettelsen som begrenser effekten av overgangsregel til å være maksimalt differansen mellom de totale forsikringstekniske avsetningene under Solvens II og de totale Solvens I avsetningene.

TABELL 16 EFFEKTEN AV OVERGANGSREGLER PÅ FORSIKRINGSTEKNISKE AVSETNINGER

(NOK mill.)	31.12.2019	31.12.2019 før utfasing	31.12.2018
Ytelsespensjon	1 389	1 709	1 054
Fripoliser	-3 633	-4 471	-5 227
Tradisjonell individual	-182	-224	-272
Effekt av gulvbegrensning	5 696	6 256	4 445
Total effekt	0	0	0

¹¹ Storebrand Livsforsikring benytter ikke overgangsregelen knyttet til diskonteringskurven.

For de porteføljer som er omfattet av ordningen, gir overgangsregelen en verdsettelse som samlet er NOK 3,0 mrd. lavere. Overgangsregelen utfases over 16 år, fra 2017, så effekten reduseres med 3/16 til NOK 2,4 mrd. pr 31.12.2019. Fratrukk som følge av gultvregelen medfører at overgangsregelen blir null pr. 31.12.2019.

Størrelsen på overgangsregelen, inkludert gultvregelen, avhenger av rentenivået. Selv om overgangsregelen er null pr. 31.12.2019, vil lavere rentenivå kunne medføre at overgangsregelen får effekt på et senere tidspunkt. Storebrand Livsforsikring har, etter søknad, fått godkjenning fra Finanstilsynet for å omregne overgangsregelen hvert kvartal.

Forskjell mellom Solvens II og finansregnskapet

Tabell 17 viser verdien av forsikringsforpliktelsene i finansregnskapet og under Solvens II.

TABELL 17 FORSIKRINGSFORPLIKTELSER UNDER SOLVENS II OG I FINANSREGNSKAPET

(NOK mill.)	Solvens II	Finansregnskapet
Tradisjonell livsforsikring	189 856	187 123
Fondsforsikring	108 626	114 538
Gruppeliv (Helse lik liv)	1 288	1 389
Skade (Helse lik skade)	657	649
Totalt	300 427	303 699

Samlet sett er forsikringsforpliktelsen verdsatt til NOK 300,4 mrd. i solvensbalansen, som er NOK 3,3 mrd. lavere enn i finansregnskapet.

Tradisjonell livsforsikring

Verdsettelsen i solvensbalansen er vesentlig høyere enn for finansregnskapet. Den største differansen er knyttet til fripoliser. Viktige forklaringer er:

- Verdsettelsen i solvensbalansen er basert på risikofri markedsrente, mens verdsettelsen i finansregnskapet er basert på kontraktens beregningsrente.
- Verdsettelsen i solvensbalansen omfatter både garantert forpliktelse og betinget forpliktelse (framtidig overskuddsdeling). Verdsettelsen i finansregnskapet inkluderer bare den garanterte forpliktelsen (premiereserven).
- Verdsettelsen i solvensbalansen inkluderer markedsverdien av utstedt rentegaranti (opsjon).
- Verdsettelsen i solvensbalansen inkluderer kostnad for kapitalbinding i form av risikomargin.

Fondsforsikring

Verdsettelsen i solvensbalansen er vesentlig lavere enn for finansregnskapet. Hovedforklaringen er at framtidig margin til Storebrand reduserer forpliktelsen.

Gruppeliv og skade

For gruppeliv er verdsettelsen i solvensbalansen noe lavere enn for finansregnskapet. Hovedforklaringen er at framtidig margin til Storebrand reduserer forpliktelsen. For skade er verdsettelsen i solvensbalansen nesten lik som for finansregnskapet.

GRUNNLAG FOR BEREGNINGENE

Datagrunnlag

Datagrunnlaget hentes fra de ulike forsikringssystemene. For å redusere beregningstid og unngå å benytte unødvendig mye regnekraft, grupperes likeartede bestandsdata i såkalte modellpunkter.

Oversikt over de viktigste forutsetningene

Kontraktsgrense

Solvens II-regelverket fastsetter at framtidige premier skal inkluderes i beregning av forsikringsforpliktelsen dersom disse anses å være en del av en allerede inngått forpliktelse, dvs. at forsikringsselskapet er eksponert for risikoen knyttet til de framtidige premiene. Der premier er innenfor kontraktsgrensen, modelleres premieutviklingen basert på historisk premieinnbetalingsmønster.

Framtidige premier skal ikke inkluderes dersom Storebrand ensidig kan heve kontrakten eller kontrakten kan reprises for å reflektere dagens vurdering av risikoen. Basert på dette, er det meste av Storebrands framtidige premier utenfor kontraktsgrensen slik at de ikke medtas i modelleringen. Unntakene er:

- Første års premie for risikoprodukter.
- Premier for tradisjonell, individuell pensjon der kunden har mulighet til å betale framtidige premier uten at Storebrand Livsforsikring kan reprise eller si opp kontrakten. Årlige premier synker raskt fordi porteføljen i hovedsak er lukket for nysalg og mange kontrakter når utbetalingsfasen.
- Premier som bedrifter betaler innenfor tjenestepensjonskontrakter for å dekke kostnader knyttet til allerede innbetalte reserver. Dette følger av at det i Norge er lovpålagt at bedriften skal dekke alle kostnader for tjenestepensjon, slik at det ikke er anledning til å finansiere kostnader fra reserven. For ytelseskontrakter inkluderes margin for pris på avkastningsgaranti, risiko og administrasjon. For innskuddspensjon inkluderes premie for forvaltning og administrasjon.

Inntekter

Generelt er modellering av inntekter basert på faktiske inntektsnivåer som samsvarer med inntektene i finansregnskapet. Inntektene framskrives basert på prisstrukturen og forventet utvikling for de ulike produktene, vanligvis som en andel av reserven eller pr. kontrakt med G-regulering.

Kostnader

Kostnadsmodelleringen er basert på faktiske kostnader pr. produktområde basert på kostnadsfordelingsmodellen som benyttes for finansregnskapet. Det skilles mellom bestandskostnader, anskaffelseskostnader og engangskostnader. Engangskostnader og størstedelen av anskaffelseskostnadene holdes utenfor modelleringen slik at kostnadsbildet blir konsistent med kontraktsgrensen. For produkter med framtidige premier innenfor kontraktsgrensen, inkluderes relevant del av anskaffelseskostnaden. Kostnader framskrives delvis med reserveutvikling og delvis som en stykk-kostnad pr. kontrakt. Stykk-kostnader inflasjonsjusteres.

Biometriske forutsetninger

Biometriske forutsetninger omfatter dødelighet, uførhet og reaktivering (uføre som blir arbeidsføre). Forutsetningene samsvarer med observert utvikling for bestanden. Forutsetningene vurderes årlig og oppdateres ved behov.

For dødelighet benyttes en dynamisk modell; det vil si at dødeligheten er lavere jo yngre personen er. Modellen er basert på tilsvarende prinsipper som K2013.

Avgang og produktoverganger

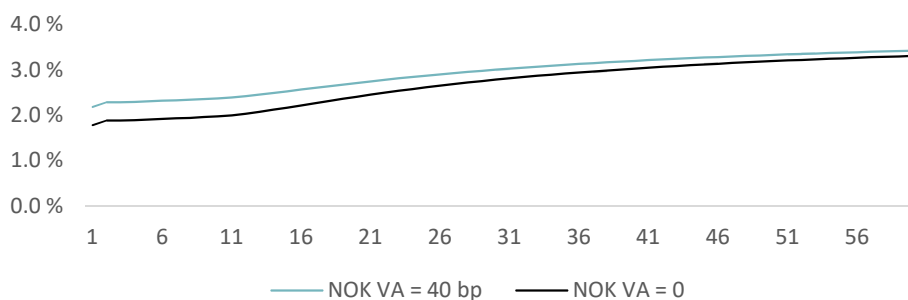
Forutsetninger settes pr. produkt og oppdateres årlig. Som hovedregel benyttes historiske observasjoner over de siste 3-5 år. Unntak fra hovedregelen om erfaringsbaserte forutsetninger gjøres dersom historien ikke vurderes som relevant for framtiden, f.eks. som følge av endrede priser eller ny regulering. Dette gjelder spesielt utviklingen i markedet for ytelsespensjon og sannsynligheter for overgang fra garanterte fripoliser til fripoliser med investeringsvalg.

Skatt

Det er ikke tatt hensyn til skatt i modelleringen av kontantstrømmene. Endret verdsettelse av forpliktelsen vil imidlertid påvirke selskapets beregnede skatteposisjon.

Finansielle forutsetninger

Den risikofrie rentekurven benyttes både til å diskontere kontantstrømmene og som grunnlag for framtidig avkastning. Rentekurven publiseres av EIOPA. Storebrand anvender den risikofrie rentekurven inkludert volatilitetsjustering (VA). Pr 31.12.2019 var VA 40 basispunkter (42 basispunkter).

FIGUR 5 SPOTRENTER MED OG UTEN VA

Uten volatilitetsjustering øker verdien av forsikringsforpliktelsene før overgangsregel med NOK 2,6 mrd. Overgangsregelen ville ha kompensert for det meste av dette. Effekt på solvenskapital og solvensmargin er beskrevet i kapittel E.2 Solvenskapitalkrav og minstekrav.

Storebrand benytter ikke motsvarsjustering (matching adjustment) av rentekurven.

I Norge er det ikke et aktivt marked for real-obligasjoner og inflasjonsforutsetningen er satt til 50 % av den risikofrie renten. Lønnsvekst (G-regulering) er satt til inflasjon pluss 1,9 %-poeng.

Økonomisk scenario-generator (ESG)

For å kunne beregne tidsverdien av framtidige opsjoner og garantier, anvendes en Monte-Carlo simulering som bygger på 1000 risikonøytrale stokastiske scenarioer generert i en økonomisk scenario-generator (ESG). Scenarioene skapes med utgangspunkt i den risikofrie rentekurven og tar hensyn til markedsprising av volatilitet for renter, aksjer og eiendom. Investeringsallokeringen settes lik den faktiske på beregningstidspunktet og endres gjennom framskrivningen basert på Storebrands prinsipper for å tilpasse investeringene til risikobærende evne.

Handlingsregler

For å gi et så realistisk bilde som mulig, er det på enkelte områder nødvendig å implementere handlingsregler (management actions) i beregningene. Handlingsreglene samsvarer med hvordan selskapet faktisk opptrer og er dokumentert.

Usikkerhet knyttet til verdivurdering av forsikringsforpliktelsen

Graden av usikkerhet i beregningene av forsikringsforpliktelsen drives av usikkerhet i de underliggende antagelsene. Det er størst usikkerhet hvis det ikke finnes relevant historikk eller markedsdata å basere forutsetningene på. Storebrand Livsforsikring vurderer at det er usikkerhet knyttet til blant annet følgende forutsetninger:

- *Rentekurven* er gitt av EIOPA, men basert på en del forutsetninger som er usikre, herunder metodikk for ekstrapolering, tidsperiode for å nå langsiktig rente (UFR), nivå på UFR og nivå på volatilitetsjustering (VA).
- *Overgang fra ytelsesordninger*. Raskere overgang fra aktive ytelsesordninger til fripoliser enn forutsatt i plan vil øke verdien av forsikringsforpliktelsen. Langsommere overgang vil redusere forpliktelsen.
- *Avgangforutsetninger fripoliser*. Høyere avgang enn forutsatt i form av overgang til FMI eller til andre selskaper vil redusere forpliktelsen; lavere avgang vil øke forpliktelsen.
- *Inntekter fondsforsikring*. Lavere inntekter enn forutsatt i beregningene vil øke forpliktelsen. Effekten vil være mindre for solvensmarginen fordi kapitalkravene blir lavere.
- *Kostnader*, spesielt kostnadsfordeling mellom anskaffelses- og driftskostnader. Reduserte kostnader vil redusere forsikringsforpliktelsen, mens økte kostnader vil øke forsikringsforpliktelsen. Effekten vil motvirkes av endret kapitalkrav, spesielt for fondsforsikring.

Som en del av ORSA-prosessen gjennomføres sensitivitetsanalyser for verdien av solvenskapitalen og kapitalkravene for endrede forutsetninger bl.a. knyttet til renter, kundeatferd, inntekter og kostnader. Hensikten er blant annet å øke forståelsen rundt følsomheten i beregningene.

D.3 ANDRE FORPLIKTELSER

Det har ikke blitt gjort vesentlige endringer i regnskapsprinsipper eller vurderingsprinsipper for andre forpliktelser i løpet av 2019.

Andre forpliktelser enn forsikringsforpliktelser utgjør NOK 18,1 mrd. under Solvens II (NOK 16,2 mrd.). Verdsettelsen er i hovedsak den samme for Solvens II som for finansregnskapet, men noen forskjeller oppstår som følge av ulike prinsipper. De viktigste forskjellene er beskrevet nedenfor.

TABELL 18 ANDRE FORPLIKTELSER

(NOK mill.)	31.12.2019	31.12.2018
Betingede forpliktelser	5 789	4 420
Pensjonsforpliktelse egne ansatte	7	12
Utsatt skatt	728	
Derivater	314	2 243
Utestående forpliktelser forsikringsoppgjør, reassuranse og øvrige	2 724	1 774
Ansvarlige lån	8 526	7 780
Sum andre forpliktelser	18 089	16 229

Betingede forpliktelser

Storebrand Livsforsikring har påtatt seg forpliktelser knyttet til ikke-innbetalt kapital, i hovedsak knyttet til private equity-fond. I Solvens II-balansen skal dette føres som en forpliktelse, med en tilsvarende motpost på eiendelssiden, ref. også avsnitt "Annet" under "Forskjell i verddivurdering mellom Solvens II og finansregnskap" i kapittel D.1. Dette øker forpliktelsessiden i Solvens II-balansen med NOK 5,8 mrd. i forhold til finansregnskapet.

Pensjonsforpliktelser egne ansatte

Pensjonsforpliktelser for egne ansatte er beregnet i henhold til norsk GAAP, ref. note 21 i årsrapport 2019 for Storebrand Livsforsikring. Verdsettelsen i solvensbalansen samsvarer med verdsettelsen i finansregnskapet.

Utsatt skatt

Forskjellen i utsatt skatt er netto skatteeffekt av verdiendringen ved overgang til Solvens II med overgangsregel basert på en skattesats på 25 %. Se kapittel D.1 Eiendeler. For 2019 er utsatt skatt null for finansregnskapet, men NOK 728 mill. for solvensbalansen.

Derivater

Prinsipp for verddivurdering av derivater samsvarer med prinsippet i finansregnskapet, men det oppstår avvik fordi derivater i fondsforsikring føres netto under Solvens II, men bruttoføres under NGAAP.

Utestående forpliktelser

Prinsipp for verddivurdering av utestående forpliktelser knyttet til forsikringsoppgjør og reassuranse samsvarer med prinsippet i finansregnskapet.

Ansvarlige lån

Ansvarlige lån vurderes til virkelig verdi under Solvens II, men verdsettes til amortisert kost i finansregnskapet. Det gir NOK 39 mill. høyere verdsettelse i solvensbalansen. Se også kapittel E.1 Ansvarlig Kapital.

D.4 ALTERNATIVE VERDSETTINGSMETODER

Storebrands vurderingsprinsipper for eiendeler som ikke kan verdsettes basert på noterte priser er beskrevet i note 11 i årsrapport 2019 for Storebrand Livsforsikring.

D.5 ANDRE OPPLYSNINGER

Beskrivelsen av verddivurdering for solvensformål anses dekket gjennom beskrivelsen i de foregående punktene.

E. Kapitalstyring

Storebrand legger vekt på å tilpasse nivået på egenkapital og lån i konsernet fortløpende og planmessig. Nivået tilpasses den økonomiske risikoen og kapitalkrav i virksomheten. Vekst og sammensetning av forretningsområder vil være en viktig drivkraft i behovet for kapital. Kapitalstyringen har som målsetting å sikre en effektiv kapitalstruktur og ivareta en hensiktsmessig balanse mellom interne mål og regulatoriske krav.

Styret i Storebrand Livsforsikring behandler kapitalplan sammen med finansiell plan og ORSA for å sikre sammenheng mellom forretningsmessige mål, risiko og kapital. Finansiell plan og kapitalplan utarbeides med en tre-års horisont.

I mars 2020 kjøpes et ansvarlig lån på NOK 0,9 mrd. tilbake og dette er ikke medberegnet i solvenskapitalen pr 31.12.2019.

Storebrand Livsforsikring har avsatt NOK 1,7 mrd. i netto konsernbidrag til Storebrand ASA for 2019. Dette er fratrukket ansvarlig kapital pr. 31.12.2019 selv om den faktiske utbetalingen ikke har skjedd.

E.1 ANSVARLIG KAPITAL

Storebrand Livsforsikring har NOK 40,8 mrd. i solvenskapital, en økning på NOK 3,3 mrd. fra 2018. Kapitalen deles inn i grupper avhengig av kvalitet og tilgjengelighet. Tabell 19 viser sammensetningen av solvenskapitalen og fordelingen i gruppe 1 (begrenset og ubegrenset), gruppe 2 og gruppe 3.

TABELL 19a SOLVENSKAPITAL PR. 31.12.2019

(NOK mil.)	Totalt	Gruppe 1 ubegrenset	Gruppe 1 Begrenset	Gruppe 2	Gruppe 3
Aksjekapital	3 540	3 540			
Overkurs	9 711	9 711			
Avstemmingsreserve	19 456	19 456			
Effekt av overgangsregel					
Ansvarlige lån	7 651		1 114	6 536	
Utsatt skattefordel					
Risikoutjevningfondet	466			466	
Total solvenskapital	40 823	32 707	1 114	7 002	
Total minstekapital	35 124	32 707	1 114	1 302	

TABELL 19b SOLVENSKAPITAL PR. 31.12.2018

(NOK mil.)	Totalt	Gruppe 1 ubegrenset	Gruppe 1 Begrenset	Gruppe 2	Gruppe 3
Aksjekapital	3 540	3 540			
Overkurs	9 711	9 711			
Avstemmingsreserve	15 681	15 681			
Effekt av overgangsregel					
Tellende ansvarlige lån	7 780		1 089	6 691	
Utsatt skattefordel	584				584
Risikoutjevningfondet	234			234	
Total solvenskapital	37 520	28 932	1 089	6 925	584
Total minstekapital	31 314	28 932	1 089	1 293	

Gruppe 1 kapital representerer kapital av beste kvalitet med hensyn til tapsbærende evne og skal være tilgjengelig for å dekke ethvert tap til enhver tid. Denne består av innskutt egenkapital og avstemmingsreserve. I tillegg kan evigvarende ansvarlige lån (fondsobligasjoner) inngå med opptil 20 % av gruppe 1 kapital. Storebrand Livsforsikring har NOK 33,8 mrd. i gruppe 1 kapital, dette utgjør 83 % av total solvenskapital. Av dette er NOK 32,7 mrd. ubegrenset.

Øvrige ansvarlige lån (tidsbegrenset) og risikoutjevningfond er gruppe 2 kapital. Utsatt skattefordel er gruppe 3 kapital. Gruppe 3 kapital kan dekke inntil 15 % av solvenskapitalkravet og gruppe 2 og gruppe 3 kapital samlet kan dekke inntil 50 % av solvenskapitalkravet. Storebrand Livsforsikring har NOK 7,0 mrd. gruppe 2 kapital (17 % av total solvenskapital) og NOK 0,6 mrd. gruppe 3 kapital. Gruppe 2 og gruppe 3 kapital samlet dekker 39 % av solvenskapitalkravet.

Storebrand Livsforsikring har en minstekapital på NOK 35,1 mrd. Av dette utgjør NOK 33,8 mrd. gruppe 1 kapital, tilsvarende 96 % av total minstekapital. Gruppe 2 kapital kan dekke inntil 20 % av minstekapitalkravet og er derfor begrenset til NOK 1,3 mrd.

Solvenskapital og minstekapital uten volatilitetsjustering

Uten volatilitetsjustering reduseres solvenskapitalen til NOK 37,4 mrd. og minstekapitalen til NOK 31,7 mill. grunnet økt verdi av forsikringstekniske avsetninger justert for skatt. Overgangsregelen for forsikringstekniske avsetninger ville kompensert for noe av endringen, både for forsikringstekniske avsetninger, solvenskapitalen og minstekapitalen.

Forventet margin fra framtidige premier

Verdien av forventet margin fra framtidige premier (EPIFP¹²) utgjør NOK 3,5 mrd. Dette er en del av avstemmingsreserven og teller som gruppe 1 kapital. Det er bare margin fra framtidige premier som ligger innenfor kontraktsgrensen som er inkludert. Dette er nærmere beskrevet i avsnittet om kontraktsgrense i kapittel D.2 Forsikringstekniske avsetninger.

Ansvarlig lånekapital

TABELL 20 ANSVARLIG LÅNEKAPITAL

Nominell verdi (mill.)	Valuta	Solvens II (NOK mill.)	Finansregnskapet (NOK mill.)	Tilbakekjøpsrett	Omfattet av overgangsregel
300	EUR	3 097	3 248	2023	Ja
1 100	NOK	1 114	1 100	2024	Ja
750	SEK	727	709	2021	Nei
1 000	SEK	926	935	2024	Nei
1 000	SEK	940	939	2022	Nei
900	SEK	846	844	2025	Nei
872	NOK	876	874	2020 ¹³	Nei

¹² Expected profit in future premiums

¹³ Lånet forfaller i mars 2020 og er ikke medregnet i solvenskapitalen pr 31.12.2019

Den ansvarlige lånekapitalen utgjør NOK 8,5 mrd. under Solvens II. I løpet av 2019 ble det utstedt et nytt ansvarlig SEK 1 mrd. I mars 2020 kjøpes et lån på NOK 0,9 mrd. tilbake og dette er ikke medberegnet i solvenskapitalen pr 31.12.2019.

Fem av lånene har flytende rente, mens det siste er et fastrentelån som er rentebyttet til flytende rente. Dette betyr at rentekostnaden til Storebrand Livsforsikring påvirkes av nivået på den flytende pengemarkedsrenten. Storebrand Livsforsikring har ett lån i euro, ett i norske kroner og fire i svenske kroner. Euro-lånet er sikret mot norske kroner fram til første tilbakekjøpstidspunkt og er derfor i liten grad eksponert mot valutasingninger. Lånene i svenske kroner er ikke valutasikret, men fungerer som delvis valutasikring for eiendelen Storebrand Holding AB.

For samtlige lån vil rentebetaling opphøre ved brudd på solvenskapitalkravet (SCR). Eventuelle ubetalte renter vil akkumuleres, men det vil ikke påløpe renters rente.

Overgangsregler for ansvarlige lån

Ansvarlige lån utstedt før 17.1.2015 omfattes av en overgangsregel som varer til 2026. I denne perioden vil kvalifiserende lån ikke få avkortning, til tross for at de ikke fullt ut oppfyller krav til tellende kapital i Solvens II regelverket. Evigvarende ansvarlige lån utstedt før 17.1.2015 vil kvalifisere som gruppe 1, og tidsbegrensede ansvarlige lån vil kvalifisere som gruppe 2. Etter 2026 vil lånene ikke kvalifisere som solvenskapital.

To av lånene omfattes av overgangsregelen. Begge lånene tilfredstilte krav til Solvens I kapital på utstedelsestidspunktet og var godkjent av myndighetene. Lån omfattet av overgangsregel har førtidig tilbakekjøpsrett før utløpet av overgangsregel. Etter første tilbakekjøpsrett har samtlige lån tilbakekjøpsrett ved hver rentebetaling. Lån som tilbakekjøpes, planlegges erstattet med nye lån som tilfredstiller krav til tellende kapital i Solvens II regelverket.

Forskjell mellom Solvens II og finansregnskapet

TABELL 21 SOLVENSKAPITAL VS ANSVARLIG KAPITAL I FINANSREGNSKAPET

(NOK mill.)	Solvens II	Finansregnskapet
Innskutt egenkapital	13 251	13 251
Opptjent egenkapital ekskl. utsatt skattefordel		10 455
Risikoutjevningfond	466	466
Utsatt skattefordel		1 340
Avstemmingsreserve før overgangsregel og før utbytte	21 146	
Effekt av overgangsregel		
Netto eiendeler	34 863	25 511
Ansvarlige lån ekskludert OIF-renter	7 651	8 488
Forventet utbetalt utbytte/konsernbidrag	-1 690	
Total solvenskapital/ansvarlig kapital	40 823	33 999

Hovedforskjellen mellom Solvens II og finansregnskapet er at opptjent overskudd som inngår som egenkapital i finansregnskapet, erstattes av avstemmingsreserven i solvensbalansen. Også avstemmingsreserven inneholder opptjent overskudd, men basert på verdsettelsen av eiendeler og forpliktelser i solvensbalansen. Avstemmingsreserven vil også inkludere nåverdien av framtidige overskudd. Verdien av framtidig overskudd medregnes implisitt som en konsekvens av verddivurderingen av forsikringsforpliktelsen.

Tabell 22 viser overgangen fra netto eiendeler i finansregnskapet til netto eiendeler under Solvens II. Forskjellen er totalt NOK 9,4 mrd. De største forskjellene er at obligasjoner er verdsatt NOK 4,7 mrd. høyere, forsikringsforpliktelsen er verdsatt NOK 3,3 mrd. lavere og at datterselskap er verdsatt NOK 2,3 mrd. høyere i solvensregnskapet. Skattefordelen reduseres med NOK 2,2 mrd. som følge av de andre verdiendringene. Netto eiendeler reduseres med forventet utbytte/konsernbidrag i finansregnskapet etter skatt. I solvensbalansen er forventet utbytte/konsernbidrag inkludert i netto eiendeler, men trekkes ut ved beregning av solvenskapitalen.

TABELL 22 OVERGANG FRA NETTO EIENDELER I FINANSREGNSKAPET TIL NETTO EIENDELER SOLVENS II

(NOK mill.)	
Datterselskap	2 307
Immaterielle eiendeler	-338
Merverdi obligasjoner til amortisert kost	4 697
Forsikringsforpliktelse	3 272
Effekt av overgangsordningen	
Ansvarlige lån	-39
Netto endring i utsatt skatt ¹⁴	-2 239
Behandling av forventet utbetalt utbytte/konsernbidrag etter skatt	1 690
Total endring	9 351

*25 % av skattemessige endringer, det vil si verdiendringer i solvensbalansen unntatt for datterselskap

E.2 SOLVENSKAPITALKRAV OG MINSTEKAPITALKRAV

Det skal beregnes både et solvenskapitalkrav og et minstekapitalkrav. Solvenskapitalkravet skal være dekket i normalsituasjonen, mens minstekapitalkravet er et absolutt krav som alltid må være dekket. Solvenskapitalkravet avhenger av risikoen, mens minstekapitalkravet ikke er risikosensitivt.

Solvenskapitalkrav

Solvenskapitalkravet for Storebrand Livsforsikring er beregnet etter standardmetoden i henhold til Solvens II-forskriften § 8, uten bruk av forenklinger eller selskapsspesifikke parameter. Solvenskapitalkravet skal beregnes som tap av solvenskapital (Value at Risk) som er 0,5 % sannsynlig over ett år. Det er kapitalkrav for markedsrisiko, forsikringsrisiko, motpartsrisiko og operasjonell risiko.

Metodikken innebærer at det for hvert enkeltstress beregnes en ny solvensbalanse basert på de samme prinsipper og metoder som beskrevet i D.2 Forsikringstekniske avsetninger. Differansen i solvenskapital før og etter stress gir kapitalkravet. Kapitalkravet for de ulike stressene aggregeres til totalt kapitalkrav basert på gitte korrelasjonsmatriser.

Kapitalkravet (netto) er Storebrand Livsforsikrings risiko etter risikodeling med kunder og risikodempende effekt av skatt. Risikodeling med kunder oppstår i garantert pensjon når stresset fører til nedgang i kundebuffer eller reduksjon i framtidig oppregulering av pensjon. Brutto kapitalkrav inkluderer den delen av risikoen som bæres av kunder. Redusert skatt som følge av lavere resultater etter stress reduserer også risikoen. En forutsetning for å regne inn en utsatt skattefordel er at det forventes minst tilsvarende store overskudd i framtiden.

TABELL 23 KAPITALKRAV¹⁵

(NOK mill.)	31.12.2019		31.12.2018	
	Netto	Brutto	Netto	Brutto
Finansmarkedsrisiko	18 583	29 787	18 688	26 167
Motpartsrisiko	702	1 628	493	927
Livsforsikringsrisiko	7 055	10 661	6 292	11 047
Annen forsikringsrisiko ¹⁶	564	564	522	522
Diversifisering	-5 043		-4 526	
Operasjonell risiko	1 036		1 007	
Tapsabsorberende skatteeffekt	-4 740		-4 701	
Totalt kapitalkrav	18 156		17 775	

¹⁴ 25 % av skattemessige endringer, det vil si verdiendringer i solvensbalansen unntatt for datterselskap. Skatteeffekt av mottatt konsernbidrag er inkludert i linjen nedenfor

¹⁵ Inkludert overgangsregler på aksjer

¹⁶ Helseforsikring lik skadeforsikring og helseforsikring lik livsforsikring

Storebrand Livsforsikring har et samlet solvenskapitalkrav på NOK 18,2 mrd. (NOK 17,8 mrd.). Finansmarkedsrisiko bidrar med NOK 18,6 mrd. som utgjør 67 % av kapitalkravet før diversifisering. Livsforsikringsrisiko bidrar med NOK 7,1 mrd. som utgjør 25 % av kapitalkravet før diversifisering.

Overgangsregel aksjer

Storebrand Livsforsikring anvender overgangsregelen for aksjestress i henhold til § 58 punkt 2 i Solvens II forskriften. Overgangsregelen innebærer at aksjer eid pr 1.1.2016 stresses med 22 %. Overgangsregelen reduserer det totale solvenskapitalkravet med NOK 138 mill. Overgangsregelen trappes ned lineært over 7 år, første gang i 2017. For beregningen pr 31.12.2019 er effekten redusert med 3/7.

Det ordinære stresset er 39 og 49 %+symmetrisk justeringsfaktor for henholdsvis aksje type 1 og type 2. Pr. 31.12.2019 er justeringsfaktoren -0,1 prosentpoeng slik at det ordinære stresset er 38,9 %/48,9 %.

Minstekapitalkrav

Minstekapitalkravet er beregnet i henhold til Solvens II-forskriften § 22 som en lineær funksjon av tekniske avsetninger, tegnede premier, udekket risiko, utsatt skatt og administrative kostnader (med forskjellig funksjon for livsforsikring og skadeforsikring) med et gulv på 25 % og et tak på 45 % av solvenskapitalkravet. Storebrand Livsforsikring er et livsforsikrings-selskap med skadeforsikringsforpliktelser i konsesjonsklassene 1 og 2, jf. forskrift 18. september 1995 nr. 797. Minstekapitalkravet fremkommer derfor som summen av kravet fra skadevirksomheten og kravet fra livvirksomheten.

TABELL 24 MINSTEKAPITALKRAV

(NOK mill.)	31.12.2019	31.12.2018
Lineært minstekrav skadeforsikring	91	87
Lineært minstekrav livsforsikring	6 421	6 378
Totalt lineært minstekrav	6 512	6 465
Minstekrav tak	8 170	7 999
Minstekrav gulv	4 539	4 444
Kombinert minstekrav	6 512	6 465
Absolutt gulv for minstekravet	64	59
Totalt minstekrav	6 512	6 465

Pr 31.12.2019 var minstekravet NOK 6,5 mrd. (NOK 6,5 mrd.).

Solvensmargin og minstekapitalmargin

Når solvenskapitalen på NOK 40,8 mrd. settes i forhold til solvenskapitalkravet på NOK 18,2 mrd. får Storebrand Livsforsikring en solvensmargin på 225 %. Uten overgangsregler er solvenskapitalkravet NOK 18,3 mrd. og solvensmargin 223 %. Tabell 25 viser solvensposisjonen med og uten overgangsregler for forsikringstekniske avsetninger og kapitalkrav for aksjer.

TABELL 25 SOLVENSPOSISJON

(NOK mill.)	Med overgangsregler 31.12.2019	Uten overgangsregler 31.12.2019	Med overgangsregler 31.12.2018	Uten overgangsregler 31.12.2018
Solvenskapital	40 823	40 823	37 530	37 530
Minstekapital	35 124	35 214	31 314	31 314
Solvenskapitalkrav	18 295	18 156	17 775	17 876
Minstekrav	6 512	6 512	6 465	6 465
Solvensmargin uten overgangsregel		223,1 %		209,9 %
Solvensmargin med overgangsregler på forsikringstekniske avsetninger	223,1 %		209,9 %	
Solvensmargin med overgangsregler på forsikringstekniske avsetninger og kapitalkrav aksjer	224,8 %		211,1 %	

(NOK mill.)	Med overgangsregler 31.12.2019	Uten overgangsregler 31.12.2019	Med overgangsregler 31.12.2018	Uten overgangsregler 31.12.2018
Minstemargin uten overgangsregel		539,3 %		484,4 %
Minstemargin med overgangsregler på forsikringstekniske avsetninger	539,3 %		484,4 %	
Minstemargin med overgangsregler på forsikringstekniske avsetninger og kapitalkrav aksjer	539,3 %		484,4 %	

Storebrand Livsforsikring har et minstekapitalkrav på NOK 6,5 mrd. og minstekapital på NOK 35,1 mrd. noe som gir en minstekapitalmargin på 539 %.

Solvensmargin og minstekapitalmargin uten volatilitetsjustering

T Solvensmargin uten volatilitetsjustering (VA) er 191 %. Solvenskapitalen reduseres med NOK 2,5 mrd. grunnet økning i forsikringstekniske avsetninger og kapitalkravet øker med NOK 1,9 mrd. Uten overgangsregler er solvensmarginen uten VA 185 %. Se tabell 26 for detaljer.

TABELL 26 SOLVENSPOSISJON MED OG UTEN VA

	Med overgangsregler		Uten overgangsregler	
	Med volatilitetsjustering	Uten volatilitetsjustering	Med volatilitetsjustering	Uten volatilitetsjustering
Solvenskapital	40 823	38 371	40 823	37 444
Solvenskapitalkrav	18 156	20 084	18 295	20 222
Solvensmargin	224,8 %	191,1 %	223,1 %	185,2 %

Minstemargin uten VA er 477 % (464 % uten overgangsregler).

E.3 BRUK AV DURASJONSMETODEN FOR AKSJERISIKO VED BEREGNING AV SOLVENSAPITALKRAVET

Ikke aktuelt fordi Storebrand Livsforsikring ikke bruker durasjonsmetoden for beregning av solvenskapitalkravet for aksjerisiko.

E.4 FORSKJELLEN MELLOM STANDARDFORMELEN OG BENYTTETE INTERNE MODELLER

Ikke aktuelt fordi Storebrand Livsforsikring benytter standardformelen for beregning av solvenskapitalkravet.

E.5 MANGLENDE OPPFYLLELSE AV MINSTEKAPITALKRAVET ELLER SOLVENSAPITALKRAVET

Ikke aktuelt fordi Storebrand Livsforsikring oppfyller både minstekapitalkravet og solvenskapitalkravet.

E.6 ANDRE OPPLYSNINGER

Kapitalstyringen er også beskrevet i årsrapport 2019 for Storebrand Livsforsikring, spesielt note 44 Solvens II.

Vedlegg 1 – Obligatoriske tabeller

S.02.01.02 – Balansen, eiendeler

(NOK mill)

		C0010
Goodwill	R0010	
Periodiserte anskaffelsesutgifter	R0020	
Immaterielle eiendeler	R0030	
Eiendeler ved skatt (utsatt skattefordel)	R0040	
Overfinansiering av ytelsesbaserte pensjonsordninger (ytelser til ansatte)	R0050	
Eiendom, anlegg og utstyr til eget bruk	R0060	19,02
Investeringer (ekskl, eiendeler knyttet til kontrakter med investeringsvalg)	R0070	202 825,09
Eiendom (annet enn til eget bruk)	R0080	
Investeringer i tilknyttede foretak, herunder deltakerinteresser	R0090	34 606,07
Aksjer mv,	R0100	11 204,50
<i>Aksjer - børsnoterte</i>	R0110	10 735,72
<i>Aksjer - ikke børsnoterte</i>	R0120	468,77
Obligasjoner	R0130	144 039,75
<i>Statsobligasjoner mv,</i>	R0140	31 784,86
<i>Foretaksobligasjoner mv,</i>	R0150	110 744,91
<i>Strukturerte verdipapirer</i>	R0160	1 509,98
<i>Sikrede verdipapirer</i>	R0170	
Verdipapirfond mv,	R0180	10 664,89
Derivater	R0190	2 201,49
Innskudd annet enn kontantekvivalenter	R0200	108,40
Andre investeringer	R0210	
Eiendeler knyttet til kontrakter med investeringsvalg	R0220	114 437,29
Utlån	R0230	23 705,17
<i>Utlån med sikkerhet i forsikringskontrakter</i>	R0240	0,66
<i>Utlån til enkeltpersoner</i>	R0250	17 542,27
<i>Øvrige utlån</i>	R0260	6 162,24
Gjenforsikringsandel av forsikringstekniske bruttoavsetninger:	R0270	66,76
Skadeforsikring og helseforsikring håndtert som skadeforsikring	R0280	66,76
<i>Skadeforsikring ekskl, helseforsikring håndtert som skadeforsikring</i>	R0290	
<i>Helseforsikring håndtert som skadeforsikring</i>	R0300	66,76
Livsforsikring og helseforsikring håndtert som livsforsikring, ekskl, kontrakter med investeringsvalg	R0310	
<i>Helseforsikring håndtert som livsforsikring</i>	R0320	
<i>Livsforsikring ekskl, helseforsikring håndtert som livsforsikring og kontrakter med inv,valg</i>	R0330	
Livsforsikring med investeringsvalg	R0340	

Gjenforsikringsdepoter	R0350	
Fordringer i forbindelse med direkte forsikring, herunder forsikringsformidlere	R0360	304.59
Fordringer i forbindelse med gjenforsikring	R0370	9.05
Ikke forsikringsrelaterte fordringer	R0380	467.11
Egne aksjer (holdt direkte)	R0390	
Forfalte beløp relatert til elementer i ansvarlig kapital som er innkalt men ikke innbetalt	R0400	
Kontanter og kontantekvivalenter	R0410	5 756.23
Øvrige eiendeler	R0420	5 789.35
Sum eiendeler	R0500	353 379.65

S.02.01.02 – Balansen - forpliktelser

(NOK mill.)

		C0010
Forsikringstekniske avsetninger - skadeforsikring	R0510	656,87
Forsikringstekniske avsetninger - skadeforsikring (ekskl, helseforsikring håndtert som skadeforsikring)	R0520	
<i>Forsikringstekniske avsetninger beregnet under ett</i>	R0530	
<i>Beste estimate</i>	R0540	
<i>Risikomargin</i>	R0550	
Forsikringstekniske avsetninger - helseforsikring (håndtert som skadeforsikring)	R0560	656,87
<i>Forsikringstekniske avsetninger beregnet under ett</i>	R0570	
<i>Beste estimate</i>	R0580	646,29
<i>Risikomargin</i>	R0590	10,58
Forsikringstekniske avsetninger - livsforsikring (ekskl, kontrakter med investeringsvalg)	R0600	191 144,66
Forsikringstekniske avsetninger - helseforsikring håndtert som livsforsikring	R0610	1 288,44
<i>Forsikringstekniske avsetninger beregnet under ett</i>	R0620	0,00
<i>Beste estimate</i>	R0630	1 271,23
<i>Risikomargin</i>	R0640	17,21
Forsikringstekniske avsetninger - livsforsikring (ekskl, helseforsikring håndtert som livsforsikring og kontrakter med investeringsvalg)	R0650	189 856,22
<i>Forsikringstekniske avsetninger beregnet under ett</i>	R0660	0,00
<i>Beste estimate</i>	R0670	187 064,06
<i>Risikomargin</i>	R0680	2 792,17
Forsikringstekniske avsetninger - kontrakter med investeringsvalg	R0690	108 625,89
Forsikringstekniske avsetninger beregnet under ett	R0700	0,00
Beste estimate	R0710	106 000,22
Risikomargin	R0720	2 625,67
Andre forsikringstekniske avsetninger	R0730	0,00
Betingede forpliktelser	R0740	5 789,32
Avsetninger, andre enn forsikringstekniske avsetninger	R0750	
Pensjonsforpliktelser	R0760	6,95
Premiedepot fra gjenforsikringsforetak	R0770	
Forpliktelser ved utsatt skatt	R0780	728,27
Derivater	R0790	314,39
Gjeld til kredittinstitusjoner	R0800	
Finansielle forpliktelser, annet enn gjeld til kredittinstitusjoner	R0810	
Forpliktelser i forbindelse med direkte forsikring, herunder forsikringsformidlere	R0820	757,62
Forpliktelser i forbindelse med gjenforsikring	R0830	
Betalingsforpliktelser (til leverandører, ikke forsikring)	R0840	1 966,40
Fondsobligasjonskapital og ansvarlig lånekapital	R0850	8 526,48
Fondsobligasjonskapital og ansvarlig lånekapital som ikke inngår i basiskapitalen	R0860	875,82
<i>Fondsobligasjonskapital og ansvarlig lånekapital som inngår i basiskapitalen</i>	R0870	7 650,67
<i>Øvrige forpliktelser</i>	R0880	
Sum forpliktelser	R0900	318 516,86
Sum eiendeler fratrukket sum forpliktelser	R1000	34 862,79

S.05.01.02 - Premier, erstatninger og kostnader pr. forsikringsbransje – Skadeforsikring (direkte forsikring, mottatt proporsjonal gjenforsikring og mottatt ikke-proporsjonal gjenforsikring) (kun for relevante bransjer for Storebrand Livsforsikring)

(NOK mill.)		Skadeforsikringsforpliktelser - Direkte forsikring og mottatt proporsjonal gjenforsikring		
		Forsikring mot inntektstap	Yrkesskadeforsikring	Sum
		<i>C0070</i>	<i>C0080</i>	<i>C0200</i>
Forfalte premier				
Brutto - direkte forsikring	<i>R0110</i>	233,04	71,46	304,49
Brutto - mottatt proporsjonal gjenforsikring	<i>R0120</i>			
Brutto - mottatt ikke-proporsjonal gjenforsikring	<i>R0130</i>			
Gjenforsikringsandel	<i>R0140</i>	1,23	1,59	2,82
For egen regning (netto)	<i>R0200</i>	231,80	69,87	301,67
Opptjente premier				
Brutto - direkte forsikring	<i>R0210</i>	233,04	71,46	304,49
Brutto - mottatt proporsjonal gjenforsikring	<i>R0220</i>			
Brutto - mottatt ikke-proporsjonal gjenforsikring	<i>R0230</i>			
Gjenforsikringsandel	<i>R0240</i>	1,23	1,59	2,82
For egen regning (netto)	<i>R0300</i>	231,80	69,87	301,67
Erstatningskostnader				
Brutto - direkte forsikring	<i>R0310</i>	151,41	110,96	262,37
Brutto - mottatt proporsjonal gjenforsikring	<i>R0320</i>			
Brutto - mottatt ikke-proporsjonal gjenforsikring	<i>R0330</i>			
Gjenforsikringsandel	<i>R0340</i>	4,80	4,61	9,42
For egen regning (netto)	<i>R0400</i>	146,60	106,35	252,95
Endring i andre forsikringstekniske avsetninger				
Brutto - direkte forsikring	<i>R0410</i>			
Brutto - mottatt proporsjonal gjenforsikring	<i>R0420</i>			
Brutto - mottatt ikke-proporsjonal gjenforsikring	<i>R0430</i>			
Gjenforsikringsandel	<i>R0440</i>			
For egen regning (netto)	<i>R0500</i>			
Forsikringsrelaterte driftskostnader mv,	<i>R0550</i>	54,75	16,18	70,93
Andre kostnader	<i>R1200</i>			
Sum kostnader	<i>R1300</i>			70,93

S.05.01.02 - Premier, erstatninger og kostnader pr. forsikringsbransje- livsforsikring (kun for relevante bransjer for Storebrand Livsforsikring)

(NOK mill.)	Livsforsikringsforpliktelse					Sum
	Helseforsikring	Forsikring med overskudds-	deling	Forsikring med investeringsvalg	Øvrig livsforsikring	
	<i>C0210</i>		<i>C0220</i>	<i>C0230</i>	<i>C0240</i>	<i>C0300</i>
Forfalte premier						
Brutto - direkte forsikring	<i>R1410</i>	664,12	3 435,96	11 112,78	1 387,59	16 600,46
Gjenforsikringsandel	<i>R1420</i>	2,36	1,41	0,00	1,16	4,93
For egen regning (netto)	<i>R1500</i>	661,76	3 434,55	11 112,78	1 386,44	16 595,52
Opptjente premier						
Brutto - direkte forsikring	<i>R1510</i>	664,12	3 435,96	11 112,78	1 387,59	16 600,46
Gjenforsikringsandel	<i>R1520</i>	2,36	1,41	0,00	1,16	4,93
For egen regning (netto)	<i>R1600</i>	661,76	3 434,55	11 112,78	1 386,44	16 595,52
Erstatningskostnader						
Brutto - direkte forsikring	<i>R1610</i>	813,01	8 506,31	2 459,82	215,32	11 994,45
Gjenforsikringsandel	<i>R1620</i>					
For egen regning (netto)	<i>R1700</i>	813,01	8 506,31	2 459,82	215,32	11 994,45
Endring i andre forsikringstekniske avsetninger						
Brutto - direkte forsikring	<i>R1710</i>					
Gjenforsikringsandel	<i>R1720</i>					
For egen regning (netto)	<i>R1800</i>					
Forsikringsrelaterte driftskostnader mv,	<i>R1900</i>	57,67	873,03	675,20	200,93	1 806,83
Andre kostnader	<i>R2500</i>					18,20
Sum kostnader	<i>R2600</i>					1 825,03

S.12.01.02 - Forsikringstekniske avsetninger - livsforsikring og helseforsikring håndtert som livsforsikring, side 1
(NOK mill.)

		Forsikring med investeringsvalg						Sum (livsforsikring unntatt helseforsikring, herunder forsikring med investeringsvalg)	
		Forsikring med overskuddsdeling		Kontrakter uten opsjoner og garantier	Kontrakter med opsjoner eller garantier	Øvrig livsforsikring			
		C0020	C0030	C0040	C0050	C0060	C0070	C0080	C0150
Forsikringstekniske avsetninger beregnet under ett	R0010								
Sum beløp som kan innkreves fra gjenforsikring og SPV-er justert for forventet tap som følge av mislighold hos motparter (relatert til forsikringstekniske avsetninger beregnet under ett)	R0020								
Forsikringstekniske avsetninger beregnet som en sum av beste estimat og risikomargin									
Beste estimate									
Brutto beste estimate	R0030	180 907,17		105 781,96	218,26		3 976,54	180,3 5	293 064,28
Sum beløp som kan innkreves fra gjenforsikring og SPV-er justert for forventet tap som følge av mislighold hos motparter	R0080								
Sum beste estimat fratrukket beløp som kan innkreves fra gjenforsikring og SPV-er	R0090	180 907,17		105 781,96	218,26		3 976,54	180,3 5	293 064,28
Risikomargin	R0100	2 638,08	2 625,67			154,09			5 417,84
Fradrag i forsikringstekniske avsetninger som følge av overgangsbestemmelsen									
Fradrag i forsikringstekniske avsetninger beregnet under ett	R0110								
Fradrag i beste estimate	R0120								
Fradrag i risikomargin	R0130								
Sum forsikringstekniske avsetninger	R0200	183 545,25	108 625,89			6 310,97			298 482,12

S.12.01.02 - Forsikringstekniske avsetninger - livsforsikring og helseforsikring håndtert som livsforsikring, side 2

(NOK mill.)			Helseforsikring		Annuiteter fra skadeforsikring vedrørende helseforsikringsforpliktelser	Sum (helseforsikring håndtert som livsforsikring)
			Kontrakter uten opsjoner og garantier	Kontrakter med opsjoner eller garantier		
		C0160	C0170	C0180	C0190	C0210
	Forsikringstekniske avsetninger beregnet under ett	R0210				
	Sum beløp som kan innkreves fra gjenforsikring og SPV-er justert for forventet tap som følge av mislighold hos motparter (relatert til forsikringstekniske avsetninger beregnet under ett)	R0220				
	Forsikringstekniske avsetninger beregnet som en sum av beste estimat og risikomargin					
	Beste estimat					
	Brutto beste estimat	R0030		1 271,23		1 271,23
	Sum beløp som kan innkreves fra gjenforsikring og SPV-er justert for forventet tap som følge av mislighold hos motparter	R0080				
	Sum beste estimat fratrukket beløp som kan innkreves fra gjenforsikring og SPV-er	R0090		1 271,23		1 271,23
	Risikomargin	R0100	17,21			17,21
	Fradrag i forsikringstekniske avsetninger som følge av overgangsbestemmelsen					
	Fradrag i forsikringstekniske avsetninger beregnet under ett	R0110				
	Fradrag i beste estimat	R0120				
	Fradrag i risikomargin	R0130				
	Sum forsikringstekniske avsetninger	R0200	1 288,44			1 288,44

S.17.01.02 - Forsikringstekniske avsetninger - skadeforsikring (kun for relevante bransjer for Storebrand Livsforsikring)

(NOK mill.)

		Direkte forsikring og mottatt proporsjonal gjenforsikring		Sum skadeforsikrings- forpliktelse
		Forsikring mot inntektstap	Yrkesskade- forsikring	
		C0080	C0090	C0180
Forsikringstekniske avsetninger beregnet under ett	<i>R0010</i>			
Sum beløp som kan innkreves fra gjenforsikringsavtaler og SPV-er justert for forventet tap som følge av mislighold hos motparter (relatert til forsikringstekniske avsetninger beregnet under ett)	<i>R0050</i>			
Forsikringstekniske avsetninger beregnet som en sum av beste estimat og risikomargin				
Beste estimate				
Premieavsetning				
Brutto - i alt	<i>R0060</i>	11,53	5,35	16,88
Sum beløp som kan innkreves fra gjenforsikring og SPV-er justert for forventet tap (mislighold hos motparter)	<i>R0140</i>			
Netto beste estimat for premieavsetning	<i>R0150</i>	11,53	5,35	16,88
Erstatningsavsetning				
Brutto - i alt	<i>R0160</i>	175,12	454,29	629,41
Sum beløp som kan innkreves fra gjenforsikring og SPV-er justert for forventet tap (mislighold hos motparter)	<i>R0240</i>		66,76	66,76
Netto beste estimat for erstatningsavsetning	<i>R0250</i>	175,12	387,53	562,65
Sum beste estimat - brutto	<i>R0260</i>	186,65	459,64	646,29
Sum beste estimat - netto	<i>R0270</i>	186,65	392,88	579,54
Risikomargin	<i>R0280</i>	3,86	6,72	10,58
Fradrag i forsikringstekniske avsetninger som følge av overgangsbestemmelsen				
Fradrag i forsikringstekniske avsetninger beregnet under ett	<i>R0290</i>			
Fradrag i beste estimat	<i>R0300</i>			
Fradrag i risikomargin	<i>R0310</i>			
Sum forsikringstekniske avsetninger				
Sum forsikringstekniske avsetninger	<i>R0320</i>	190,51	466,36	656,87
Sum beløp som kan innkreves fra gjenforsikring og SPV-er justert for forventet tap (mislighold hos motparter)	<i>R0330</i>		66,76	66,76
Sum forsikringstekniske avsetninger fratrukket beløp som kan innkreves fra gjenforsikring og SPV-er	<i>R0340</i>	190,51	399,60	590,12

S.19.01.21 - Erstatninger i skadeforsikring

Skadeår / Tegningsår

Z0010	Skadeår
-------	---------

(NOK mill.)

Betalte bruttoerstatninger (ikke kumulativt) - Avviklingsår (nominelle beløp)

År	Avviklingsår												I inneværende år	Sum over år (kumulativt)	
	0	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10 & +				
	C0010	C0020	C0030	C0040	C0050	C0060	C0070	C0080	C0090	C0100	C0110		C0170	C0180	
Tidligere år	R0100	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	7,01	R0100	7,01	7,01
N-9	R0160	6,68	4,36	6,06	11,47	4,26	8,44	0,97	0,01	3,97	1,97		R0160	1,97	48,21
N-8	R0170	5,85	7,09	14,37	7,73	5,20	1,86	10,13	2,40	7,23			R0170	7,23	61,86
N-7	R0180	4,30	8,83	9,09	18,54	5,22	5,93	9,61	6,47				R0180	6,47	67,98
N-6	R0190	23,17	24,06	15,06	17,46	12,25	12,12	17,94					R0190	17,94	122,06
N-5	R0200	5,53	17,16	17,39	16,27	13,73	21,42						R0200	21,42	91,50
N-4	R0210	4,54	10,38	13,20	12,04	12,84							R0210	12,84	53,00
N-3	R0220	11,12	10,43	11,53	14,00								R0220	14,00	47,08
N-2	R0230	5,24	6,87	12,82									R0230	12,82	24,92
N-1	R0240	3,97	11,41										R0240	11,41	15,37
N	R0250	9,21											R0250	9,21	9,21
Sum	R0260												122,32	548,20	

Ikke-diskontert beste estimat for brutto erstatningsavsetning - Avviklingsår (nominelle beløp)

År	Avviklingsår												Årsslutt (diskonterte beløp)	
	0	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10 & +			
	C0200	C0210	C0220	C0230	C0240	C0250	C0260	C0270	C0280	C0290	C0300		C0360	
Tidligere år	R0100	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	5,19	R0100	5,19
N-9	R0160	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	31,48	19,48	17,26	4,30		R0160	4,30
N-8	R0170	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	38,08	26,16	20,40	12,00			R0170	12,00
N-7	R0180	0,00	0,00	0,00	0,00	62,51	36,23	29,09	13,12				R0180	13,12
N-6	R0190	0,00	0,00	0,00	78,86	52,84	61,25	86,75					R0190	86,75
N-5	R0200	0,00	0,00	98,00	57,74	50,46	40,84						R0200	40,84
N-4	R0210	0,00	106,12	78,35	54,32	52,53							R0210	52,53
N-3	R0220	189,20	96,78	68,53	74,04								R0220	74,04
N-2	R0230	98,14	78,91	72,04									R0230	72,04
N-1	R0240	97,61	87,71										R0240	87,71
N	R0250	90,08											R0250	90,08
Sum	R0260												538,60	

S.22.01.21 - Effekten av overgangsregler og andre tiltak knyttet til langsiktige garantier (LTG)

(NOK mill.)		Beløp med overgangsregler og andre tiltak knyttet til langsiktige garantier	Effekt av overgangsregelen for forsikringstekniske avsetninger	Effekt av overgangsregelen for rentekurven	Effekt av volatilitetsjustering satt til null	Effekt av matching-justering satt til null
		<i>C0010</i>	<i>C0030</i>	<i>C0050</i>	<i>C0070</i>	<i>C0090</i>
Forsikringstekniske avsetninger	<i>R0010</i>	300 427,43			4 506,48	
Basiskapital	<i>R0020</i>	40 823,22			-3 379,86	
Tellende ansvarlig kapital til dekning av solvenskapitalkravet (SCR)	<i>R0050</i>	40 823,22			-3 379,86	
Solvenskapitalkrav	<i>R0090</i>	18 156,49			2 065,31	
Tellende ansvarlig kapital til dekning av minstekapitalkravet (MCR)	<i>R0100</i>	35 123,74			-3 379,86	
Minstekapitalkrav	<i>R0110</i>	6 512,30			1 658,12	

S.23.01.01 – Ansvarlig kapital, side 1

	Sum	Kapitalgruppe 1 - uten begrensninger	Kapitalgruppe 1 - med begrensninger	Kapital- gruppe 2	Kapital- gruppe 3
(NOK mill.)	C0010	C0020	C0030	C0040	C0050
Basiskapital før fradrag for deltakerinteresser i andre finanssektorer som fastsatt i artikkel 68 i vedlegg til forskrift 21, desember 2015 nr, 1807 om utfyllende regler til Solvens II-forskriften					
Ordinær aksjekapital (inkl. verdien av egne aksjer)	R0010	3 540,42	3 540,42		
Overkurs relatert til ordinær aksjekapital	R0030	9 710,58	9 710,58		
Innbetalt medlemsinnskudd, kompensasjonsfond, eierandelskapital (ekskl. utjevningfond) eller tilsvarende basiskapitalposter for gjensidige forsikringsforetak	R0040				
Etterstilte medlemskontoer i gjensidige forsikringsforetak	R0050				
Overskuddsfond	R0070				
Preferanseaksjer	R0090				
Overkurs relatert til preferanseaksjer	R0110				
Avstemmingsreserve	R0130	19 455,79	19 455,79		
Fondsobligasjonskapital og ansvarlig lånekapital	R0140	7 650,67		1 114,49	6 536,17
Et beløp tilsvarende verdien av netto eiendeler ved skatt (utsatt skattefordel)	R0160				
Annen ansvarlig kapital godkjent av Finanstilsynet som basiskapital som ikke er spesifisert over	R0180	465,77			465,77
Ansvarlig kapital (egenkapital) fra regnskapet som ikke skal inngå i avstemmingsreserven, og som ikke oppfyller vilkårene for å bli klassifisert som ansvarlig kapital i henhold til Solvens II-regelverket					
Ansvarlig kapital (egenkapital) fra regnskapet som ikke skal inngå i avstemmingsreserven, og som ikke oppfyller vilkårene for å bli klassifisert som ansvarlig kapital i henhold til Solvens II-regelverket	R0220				
Fradrag					
Fradrag for deltakerinteresser i verdipapirforetak, forvaltningsforetak for verdipapirfond, forvaltere av alternative investeringsfond, låneformidlingsforetak og finansforetak som ikke er forsikringsforetak eller pensjonsforetak	R0230				
Sum basiskapital etter fradrag	R0290	40 823,22	32 706,78	1 114,49	7 001,94
Supplerende capital					
Ikke innbetalt og ikke innkalt ordinær aksjekapital som kan kreves innkalt	R0300				
Ikke innbetalt og ikke innkalt medlemsinnskudd eller tilsvarende basiskapitalposter for gjensidige foretak som kan kreves innkalt	R0310				
Ikke innbetalte og ikke innkalte preferanseaksjer som kan kreves innkalt	R0320				
En rettslig bindende forpliktelse til å tegne og betale for fondsobligasjonskapital og/eller ansvarlig lånekapital på anmodning	R0330				
Rembursbrev og garantier i henhold til artikkel 96 nr, 2 i direktiv 2009/138/EF	R0340				
Andre rembursbrev og garantier enn dem som faller under artikkel 96 nr, 2 i direktiv 2009/138/EF	R0350				
Krav om tilleggspremier fra medlemmer i gjensidige foretak som faller under artikkel 96 nr, 3 i direktiv 2009/138/EF	R0360				
Andre krav om tilleggspremier fra medlemmer i gjensidige foretak enn dem som faller under artikkel 96 nr, 3 i direktiv 2009/138/EF	R0370				
Annen supplerende kapital	R0390				
Sum supplerende kapital	R0400				

S.23.01.01 – Ansvarlig kapital, side 2

(NOK mill.)	Sum	Kapitalgruppe 1 - uten begrensninger	Kapitalgruppe 1 - med begrensninger	Kapital- gruppe 2	Kapital- gruppe 3
	<i>C0010</i>	<i>C0020</i>	<i>C0030</i>	<i>C0040</i>	<i>C0050</i>
Tilgjengelig og tellende ansvarlig kapital					
Sum tilgjengelig ansvarlig kapital til dekning av SCR	<i>R0500</i> 40 823,22	32 706,78	1 114,49	7 001,94	
Sum tilgjengelig ansvarlig kapital til dekning av MCR	<i>R0510</i> 40 823,22	32 706,78	1 114,49	7 001,94	
Sum tellende ansvarlig kapital til dekning av SCR	<i>R0540</i> 40 823,22	32 706,78	1 114,49	7 001,94	
Sum tellende ansvarlig kapital til dekning av MCR	<i>R0550</i> 35 123,74	32 706,78	1 114,49	1 302,46	
SCR	<i>R0580</i> 18 156,49				
MCR	<i>R0600</i> 6 512,30				
Forholdet mellom tellende ansvarlig kapital og SCR (solvenskapitaldekning)	<i>R0620</i> 224,84 %				
Forholdet mellom tellende ansvarlig kapital og MCR (minstekapitaldekning)	<i>R0640</i> 539,34 %				
	<i>C0060</i>				
Avstemmingsreserve					
Sum eiendeler fratrukket sum forpliktelser	<i>R0700</i> 34 862,79				
Egne aksjer (holdt direkte og indirekte)	<i>R0710</i>				
Forventede utbytter, utdelinger og gebyrer	<i>R0720</i> 1 690,24				
Andre elementer som inngår i basiskapitalen	<i>R0730</i> 13 716,77				
Justering for ansvarlig kapitalelementer med begrensninger relatert til porteføljer for matching-justering og avgrensede fond	<i>R0740</i>				
Avstemmingsreserve	<i>R0760</i> 19 455,79				
Forventet fortjeneste					
Forventet fortjeneste i fremtidige premier (EPIFP) - livsforsikringsvirksomhet	<i>R0770</i> 3 487,79				
Forventet fortjeneste i fremtidige premier (EPIFP) - skadeforsikringsvirksomhet	<i>R0780</i>				
Sum forventet fortjeneste i fremtidige premier (EPIFP)	<i>R0790</i> 3 487,79				

S.25.01.21 - Solvenskapitalkrav - for foretak som benytter standardmetoden

(NOK mill.)		Brutto solvenskapitalkrav	Foretaksspesifikke parametre	Forenklinger
		<i>C0110</i>	<i>C0080</i>	<i>C0090</i>
Markedsrisiko	<i>R0010</i>	29 786,77		
Motpartsrisiko	<i>R0020</i>	1 627,59		
Livsforsikringsrisiko	<i>R0030</i>	10 661,16		
Helseforsikringsrisiko	<i>R0040</i>	563,57		
Skadeforsikringsrisiko	<i>R0050</i>			
Diversifisering	<i>R0060</i>	-7 890,97		
Risiko knyttet til immaterielle eiendeler	<i>R0070</i>			
Basiskrav til solvenskapital	<i>R0100</i>	34 748,12		

Beregning av solvenskapitalkrav		<i>C0100</i>	
Operasjonell risiko	<i>R0130</i>	1 035,70	
Tapsabsorberende evne av forsikringstekniske avsetninger	<i>R0140</i>	-12 887,09	
Tapsabsorberende evne av utsatt skatt	<i>R0150</i>	-4 740,24	
Kapitalkrav for virksomhet som utøves i henhold til artikkel 4 i direktiv 2003/41/EF	<i>R0160</i>		
Solvenskapitalkrav før kapitalkravstillegg	<i>R0200</i>	18 156,49	
Kapitalkravstillegg	<i>R0210</i>		
Solvenskapitalkrav	<i>R0220</i>	18 156,49	

Øvrig informasjon om SCR

Kapitalkrav for durasjonsbasert aksjerisiko	<i>R0400</i>
Samlet teoretisk solvenskapitalkrav for gjenstående del (andre deler enn avgrensede fond (RFF) og porteføljer for matching-justering (MAP))	<i>R0410</i>
Samlet teoretisk solvenskapitalkrav for avgrensede fond (RFF)	<i>R0420</i>
Samlet teoretisk solvenskapitalkrav for porteføljer for matching-justering (MAP)	<i>R0430</i>
Diversifiseringseffekter relatert til aggregering av teoretisk solvenskapitalkrav (nSCR) for avgrensede fond under artikkel 304 i direktiv 2009/138/EF	<i>R0440</i>

S.28.02.01 - Minstekapitalkrav - både livsforsikringsvirksomhet og skadeforsikringsvirksomhet, side 1

(NOK mill.)		Skadeforsikrings-	Livsforsikrings-				
		virksomhet	virksomhet				
		Beregnet	Beregnet				
		MCR(NL,NL)	MCR(NL,L)				
		<i>C0010</i>	<i>C0020</i>				
Lineær formel for forsikrings- og gjenforsikringsforpliktelser innenfor skadeforsikring	<i>R0010</i>	91,43		Skadeforsikrings- virksomhet		Livsforsikrings- virksomhet	
				Beste estimat for egen regning (hensyntatt gjenforsikring og SPV) og forsikringstekniske avsetninger beregnet under ett	Forfalt premie for egen regning og siste 12 måneder	Beste estimat for egen regning (hensyntatt gjenforsikring og SPV) og tekniske avsetninger beregnet under ett	Forfalt premie for egen regning og siste 12 måneder
				<i>C0030</i>	<i>C0040</i>	<i>C0050</i>	<i>C0060</i>
Forsikring mot utgifter til medisinsk behandling, inkl, proporsjonal gjenforsikring	<i>R0020</i>						
Forsikring mot inntektstap, inkl, proporsjonal gjenforsikring	<i>R0030</i>			186,65	231,80		
Yrskesskadeforsikring, inkl, proporsjonal gjenforsikring	<i>R0040</i>			392,88	69,87		
Motorvognforsikring - trafikk, inkl, proporsjonal gjenforsikring	<i>R0050</i>						
Motorvognforsikring - øvrig, inkl, proporsjonal gjenforsikring	<i>R0060</i>						
Sjøforsikring, transportforsikring og luftfartsforsikring, inkl, proporsjonal gjenforsikring	<i>R0070</i>						
Forsikring mot brann og annen skade på eiendom, inkl, proporsjonal gjenforsikring	<i>R0080</i>						
Ansvarsforsikring, inkl, proporsjonal gjenforsikring	<i>R0090</i>						
Kreditt- og kausjonsforsikring, inkl, proporsjonal gjenforsikring	<i>R0100</i>						
Rettskjøpsforsikring, inkl, proporsjonal gjenforsikring	<i>R0110</i>						
Assistanseforsikring, inkl, proporsjonal gjenforsikring	<i>R0120</i>						
Forsikring mot diverse økonomisk tap, inkl, proporsjonal gjenforsikring	<i>R0130</i>						
Ikke-proporsjonal gjenforsikring av helseforsikringsforpliktelser	<i>R0140</i>						
Ikke-proporsjonal gjenforsikring av ansvarsforsikringsforpliktelser	<i>R0150</i>						
Ikke-proporsjonal gjenforsikring av forpliktelser innen sjø-, transport- og luftfartsforsikring	<i>R0160</i>						
Ikke-proporsjonal gjenforsikring av øvrige skadeforsikringsforpliktelser	<i>R0170</i>						

S.28.02.01 - Minstekapitalkrav - både livsforsikringsvirksomhet og skadeforsikringsvirksomhet, side 2

(NOK mill.)	Skadeforsikrings- virksomhet Beregnet MCR(L,NL) <i>C0070</i>	Livsforsikrings- virksomhet Beregnet MCR(L,L) <i>C0080</i>	Skadeforsikringsvirksomhet		Livsforsikringsvirksomhet	
			Beste estimat for egen regning (hensyntatt gjenforsikring og SPV) og forsikringstekn iske avsetninger beregnet under ett <i>C0090</i>	Sum udekket risiko (hensyntatt gjenforsikri ng og spesialfore tak (SPV)) <i>C0100</i>	Beste estimat for egen regning (hensyntatt gjenforsikring og SPV) og forsikringstekn iske avsetninger beregnet under ett <i>C0110</i>	Sum udekket risiko (hensyntatt gjenforsikri ng og spesialfore tak (SPV)) <i>C0120</i>
Lineær formel for forsikrings- og gjenforsikringsforpliktelse innenfor livsforsikring <i>R0200</i>		6 420,87				
Forpliktelse med overskuddsdeling - garanterte ytelser <i>R0210</i>					164 488,53	
Forpliktelse med overskuddsdeling - fremtidige diskresjonære ytelser <i>R0220</i>					16 418,64	
Forsikringsforpliktelse med investeringsvalg <i>R0230</i>					106 000,22	
Andre livsforsikrings- og helseforsikringsforpliktelse, inkl, gjenforsikringsforpliktelse <i>R0240</i>					7 428,11	
Sum udekket risiko for alle livsforsikringsforpliktelse, inkl, gjenforsikringsforpliktelse <i>R0250</i>						415 103,62

S.28.02.01 - Minstekapitalkrav - både livsforsikringsvirksomhet og skadeforsikringsvirksomhet, side 3

(NOK mill.)

Samlet beregning av MCR			
			<i>C0130</i>
Lineært beregnet MCR	<i>R0300</i>	6 512,30	
Solvenskapitalkrav (SCR)	<i>R0310</i>	18 156,49	
Øvre grense for MCR	<i>R0320</i>	8 170,42	
Nedre grense for MCR	<i>R0330</i>	4 539,12	
Kombinert MCR (hensyntatt øvre og nedre grense)	<i>R0340</i>	6 512,30	
Absolutt nedre grense for MCR	<i>R0350</i>	63,56	
			<i>C0130</i>
Minstekapitalkrav	<i>R0400</i>	6 512,30	
Teoretisk MCR-beregning for skadeforsikrings- og livsforsikringsvirksomhet			
		Skadeforsikrings- - virksomhet	Livsforsikrings- virksomhet
		<i>C0140</i>	<i>C0150</i>
Teoretisk lineær MCR	<i>R0500</i>	91,43	6 420,87
Teoretisk SCR før kapitalkravstillegg (årlig eller siste beregning)	<i>R0510</i>	254,92	17 901,57
Teoretisk øvre grense for MCR	<i>R0520</i>	114,71	8 055,71
Teoretisk nedre grense for MCR	<i>R0530</i>	63,73	4 475,39
Teoretisk kombinert MCR	<i>R0540</i>	91,43	6 420,87
Absolutt nedre grense for teoretisk MCR	<i>R0550</i>	25,63	37,93
Teoretisk minstekapitalkrav	<i>R0560</i>	91,43	6 420,87